

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200858

UNIVERSAL
LIBRARY

ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಮಾಲೆ—೫೯

ನವಿಲು

ಕುವೆಂಪು

ಪ್ರಕಾಶಕರು :
ಕಾ ವ್ಯಾ ಲಯ
ಮೈಸೂರು

ಮೊದಲನೆಯ ಮುದ್ರಣ-೧೯೩೪

ಕಾವ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಮೊದಲನೆಯ ಮುದ್ರಣ : ೧೯೪೮

ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳೂ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಿಗೆ ಸೇರಿವೆ

ಬೆಲೆ :

ಸಾಧಾಪ್ರತಿ ರೂ.೧-೪-೦]

[ಕ್ಯಾಲಿಕೊ ಪ್ರತಿ ರೂ. ೨-೮-೦.

ಮುದ್ರಣಕಾರರು :

ಜಿ. ಎಚ್. ರಾಮರಾವ್, ಬಿ.ಎಸ್.ಸಿ.,

ಮೈಸೂರು ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಹೌಸ್, ಮೈಸೂರು

ವಿವರ

		ಪುಟ
೧.	ನವಿಲು	೧
೨.	ಕಬ್ಬಿಗರು	೨
೩.	ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಶೃಂಗದಲಿ	೭
೪.	ಉಷೆ	೧೦
೫.	ಅರುಣ ಗೀತೆ	೧೧
೬.	ಪ್ರಾತಃಕಾಲ	೧೩
೭.	ಮರದ ನೆಲಲು	೧೪
೮.	ಸಾವಿನ ಸಮತೆ	೧೬
೯.	ಬೈಗುಗೆಂಪು	೧೮
೧೦.	ಮಿಾಂಚುಳ್ಳಿ	೧೯
೧೧.	ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ	೨೧
೧೨.	ಬೆಳುದಿಂಗಳು	೨೨
೧೩.	ಸಬಕ್ತ ಗೀನ್	೨೪
೧೪.	ಕುಲ	೨೮
೧೫.	ಕುಕ್ಕನಹಳ್ಳಿಯ ಕೆರೆಯಾಚೆ	೨೯
೧೬.	ಎನಿತು ದಿನ	೩೦
೧೭.	ಮುನ್ನೇಸರು	೩೧
೧೮.	ಜೋಗ	೩೨
೧೯.	ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳು	೪೧
೨೦.	ಬೈಗಿನಲ್ಲಿ	೪೨
೨೧.	ಶಾಂತಿ ಬರುವಳು	೪೩

	ಪುಟ
೨೨. ಮನ್ನಿಸಿ ನನ್ನ ಪರಾಧವನು	೪೪
೨೩. ಕಾಜಾಣ	೪೬
೨೪. ದೋಣಿ ಹಾಡು	೪೯
೨೫. ಸ್ವರ್ಗವೆ, ಭೂಮಿಯೊಳಿರದಿರೆ ನೀನು	೫೦
೨೬. ದನಗಾಹಿ	೫೧
೨೭. ನಡುಹಗಲು	೫೨
೨೮. ಕಿಟ್ಟಿಯ್ಯ	೫೩
೨೯. ತೇನೆ ಹಕ್ಕಿ	೬೨
೩೦. ಬಹುಮಾನ	೬೪
೩೧. ಶೂನ್ಯತೆಯೇನಿದು	೬೫
೩೨. ವಿಮರ್ಶಕ	೬೬
೩೩. ಗೂಬೆ	೬೮
೩೪. ಬಂಜೆಯ ಕನಸು	೬೯
೩೫. ಕೇಶಿರಾಜ	೭೦
೩೬. ಕಾಮದೇವ	೭೪
೩೭. ದುಃಖ ಧ್ವನಿ	೭೬
೩೮. ಆರ್ತವಾಣಿ	೭೭
೩೯. ಶರಣು ಹೋಗುವುದೆ ಲೇಸು	೭೮
೪೦. ಸಂಸ್ಕೃತಮಾತೆ	೭೯
೪೧. ಜಯಾಪಜಯಗಳು	೮೧
೪೨. ನವೀನ	೮೨
ಮೊದಲ ಚರಣಗಳು	೮೩

ನವಿಲು

ಜೀವನ ವನದಲಿ ಕವನ ಮಯೂರಂ,
ನಿಖಿಲ ಭುವನ ಮನ ನಯನ ವಿಹಾರಂ,
ಕಲ್ಪನೆ-ಕಣ್ಣಳ ಸಾಸಿರ ನೂರಂ
ತೆರೆದು ಕುಣಿವುದಾವೇಶದಲಿ,
ದಿನ ದಿನ ನಿಶಿ ನಿಶಿ ಮಾಯಾ ರೂಪಸಿ
ಮೆರೆಯಲು ನವ ನವ ವೇಷದಲಿ.

ತಿಮಿರದ ತೀರದಿ ಪ್ರತ್ಯುಷೆ-ಮೂರುತಿ
ಬೆಳಗೆ ದಿನೇಶಗೆ ಮಂಗಳದಾರತಿ,
ಸ್ವರ್ಣಸಲಿಲ ಸಮ ಶೀತಲ ದೀಧಿತಿ
ಶೋಭಿಸೆ ಪ್ರಾಚ್ಯದಿಗಂಗದಲಿ,
ಕುಣಿ ಓ ಮೋಹಿನಿ, ಕವನ ಕಲಾಪಿನಿ,
ಮಾನಸ ಮಾಯಾರಂಗದಲಿ.

ಖಗ ಶತ ಕೂಜನ ಮುಖರಿತ ವನದಲಿ,
ಪಲ್ಲವ ಮುದ್ರಿತ ವಿಜನವಿಪಿನದಲಿ,
ಶ್ಯಾಮಲ ಶಾಡ್ವಲ ಭುವನ ಶಯನದಲಿ
ಪೀತ ಅರುಣ ತಪನಾತಪದಿ,
ಅರ್ಧನಿಮಾಲಿತ ಅರ್ಧೋನ್ಮೀಲಿತ
ಸಂಧ್ಯಾ ತಾಪಸಿಯಿರೆ ತಪದಿ ;

ದೀರ್ಘದಿಗಂತದ ರೇಖಾ ತೋರಣ,
ನೀಲಾಕಾಶದ ಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣ,
ಮೃಣ್ಮಯ ಶೈಲದ ಚಿನ್ಮಯ ಧಾರಣ
ವಿರಚಿತ ರಸಲಿಪಿ ಭಿತ್ತಿಯಲಿ,
ನಿರ್ಜರ ಸಂಗಿನಿ, ಭಾವ ತರಂಗಿನಿ
ಪ್ರವಹಿಸೆ ರಸಮುಷಿ ಚಿತ್ತದಲಿ ;

ನವಿಲು

ರಿಕ್ತಗಗನದಲಿ ಪಡುವಣ ಗಾಳಿ
ಬೀಸುತ ಬರೆ ಕಾರ್ಮ್ಯಗಿಲನು ತೇಲಿ,
ಕರಿಗಳನಟ್ಟುವ ಹರಿಯನು ಹೋಲಿ,
ವಿದ್ಯುತ್-ವಜ್ರಾಘಾತದಲಿ,
ಹರ್ಷೋತ್ಕರ್ಷಂ ಪ್ರಥಮ ಸುವರ್ಷಂ
ಸುರಿಯೆ ಅಜಸ್ರ-ಸ್ರೋತದಲಿ ;

ಇತಿ ಜೀವನ ಶತಹಾಸ ವಿಲಾಸದಿ,
ಮುಕ್ತಿಯ ಬಂಧುರ ನಾಯಾಪಾಶದಿ
ರಚಿತ ಕಲಾಮಯ ರಾಸನಿವಾಸದಿ,
ವಿಕಸಿತ ಅಕ್ಷಿ-ಸಹಸ್ರದಲಿ
ಕುಣಿ ಓ ನೋಹಿನಿ, ಕವನ ಕಲಾಪಿನಿ,
ಸುಂದರಲಾಸ್ಯ-ಅಜಸ್ರದಲಿ.

ಕಬ್ಬಿಗರು

ಸವಿನುಡಿಯ ಸಿರಿಗುಡಿಯ
ಕಟ್ಟುವರು ನಾವು ;
ಹೊಂಗನಸುಗಳ ಮುಡಿಯ
ಮುಟ್ಟುವರು ನಾವು.
ಸಿಡಿಲು ಕೆಮ್ಮಿಂಚುಗಳ
ಕಡಲು ಬನ ಬಾನುಗಳ
ಒಡಹುಟ್ಟುಗಳು ನಾವು,
ಗುಟ್ಟುಗಳು ನಾವು.
ವೊಡವಿಯನು ತಲ್ಲಣಿಸ
ಹುಚ್ಚುಗಳು ನಾವು !

ಸೊನ್ನೆ ಯಲಿ ಸಗ್ಗವನು
ಕೆತ್ತುವರು ನಾವು ;
ಶೂನ್ಯದಲಿ ಪೂರ್ಣತೆಯ
ಬಿತ್ತುವರು ನಾವು.
ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಕನಸು
ನಿಮ್ಮ ನಾಳೆಯ ಮನಸು ;
ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಹುಚ್ಚಿ
ಮುಂದೆಲ್ಲರಿಚ್ಚಿ !
ನಮ್ಮ ಸಿರೊಳಿದೆ ಕಿಚ್ಚು,
ನಾವಿಳೆಯ ನೆಚ್ಚು !

ಕಬ್ಬಿಗರು ವಾಗ್ಮೈಂದ್ರ-
ಜಾಲಿಕರು ನಾವು ;
ನಮ್ಮ ನುಡಿಮಾಯೆಯಿಂ
ಬದುಕುವುದು ಸಾವು !

ನವಿಲು

ಮಸಣದಿಂ ಮೂಡುವುವು,
ಮರಳಿ ಮಾತಾಡುವುವು,
ಹಳೆಯ ವಾಣಿಗಳೆಲ್ಲ
ಯುಗ ಯುಗಗಳೆಲ್ಲ!

ಹಿಂದು ಮುಂದಿಂದುಗಳು
ಎರಡರಿವುದಿಲ್ಲ!

ಸಿರಿ ಮರಳಿ ಮೆರೆಯುವುದು
ದಶರಥನ ಪುರಿಯು ;
ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಬೇಯುವುದು
ಲಂಕಾ ನಗರಿಯು !

ವಾರಿಧಿಯ ಲಂಘಿಸನು
ಮಾರುತಿಯು ಮೇಣೋಮ್ಮೈ ,
ಧರಣಿಜಿಯ ದಶಶಿರನು
ಮರಳಿ ಸೆರೆಗೈದು
ಕೆಡೆಯುವುವು ಕದನದಲಿ
ತಲೆಗಳೀರೈದು !

ಸಮರದಲಿ ಭೇರಿಯನು
ಹೊಯ್ಯುವರು ನಾವು ;
ಸಂಧಿಯ ತುತೂರಿಯನು
ದನಿಗೈವರಾವು.

ಲತೆಯು ಅಸಿಯಾಗುವುದು,
ಅಸಿಯು ಲತೆಯಾಗುವುದು,
ನಾನೆಳಸಿದಂತೆಮ್ಮೈ

ಸವಿಯಿಚ್ಚೆಯಂತೆ !
ಮಾಡುವೆವು ಮಡಿಪುವೆವು,
ಬೊಮ್ಮೈ ಸಿವರಂತೆ !

ಕಬ್ಬಿಗರು

ಖಡ್ಗಗಳಿಗೆ ಮ್ಮುಸಿರೆ
ಹರಿವಜ್ರಸಾಣೆ ;
ನಮ್ಮ ಲೇಖನಿಗಿಂತ
ಬರಸಿಡಿಲ ಕಾಣೆ.
ದೇಶಗಳು ತಾಗುವುವು ;
ಸೋತು ತಲೆ ಬಾಗುವುವು.
ವಿಪ್ಲವಗಳೇಳುವುವು,
ಮಕುಟ ಬೀಳುವುವು !
ಲೇಖನಿಯೆ ಕೂರಸಿಯು,
ಕೆನ್ನೀರೆ ಮಸಿಯು !

ಆಚಾರ್ಯತನವಿಲ್ಲ
ನಮ್ಮದಾಚಾರ.
ಅಧಿಕಾರವೆನುಗಿಲ್ಲ
ನಮ್ಮದಧಿಕಾರ.
ಮಾನಿಗಳೊ ನೀವೆಲ್ಲಿ
ವಾಗ್ಮಿಗಳು ನಾವಲ್ಲಿ ;
ಗಳವು ವಿರೋ ನೀವೆಲ್ಲಿ
ನೂಕರಾವಲ್ಲಿ !
ನಮ್ಮಲಿಯ ತವರೂರು
ಚಿರಮಾನದಲ್ಲಿ !

ಹಿಂದು ಮುಂದುಗಳೆಲ್ಲ
ಇಂದುಗಳು ನಮಗೆ ;
ತಿರೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳೆಲ್ಲ
ಕಣ್ಣುಗಳು ನಮಗೆ.

ನವಿಲು

ಇಂದು ನಾಳೆಯ ಮೇಲೆ,
ನಾಳೆ ಇಂದಿನ ಮೇಲೆ
ಚಿಲ್ಲುತಿಹ ಛಾಯೆಗಳು,
ನಾವು ಮಾಯೆಗಳು !
ಕಲ್ಪಗಳು ಕವಿ ಕನಸು
ಕಡೆದ ಹಾಹೆಗಳು !

ಸಾಹಸಿಯ ಕೂರಸಿಯ
ಕಠಿನತೆಯು ನಾವು ;
ಹೂವುಗಳ ಹೊಡೆಯಲ್ಲಿ
ಕೋಮಲತೆ ನಾವು.
ಚಿಲುವೆಯರ ಮೊಗದಲ್ಲಿ
ಮುಗುಳು ನಗೆಗಳು ನಾವು ;
ರುದ್ರಾನ್ನಿ ಜ್ವಾಲೆಗಳು
ಮಸಣ ಸೂಡಿನಲಿ !
ಜೀವಿಗಳ ಜೀವಗಳು
ನಾಡು ನಾಡಿನಲಿ !

ನಮ್ಮ ಕೈಬುಟ್ಟಿಯಲಿ
ಸಿಡಿಲ ಗೂಡಿಹುದು !
ಹುಡುಕಿ ನೋಡಿದರಲ್ಲಿ
ಸುಮದ ಬೀಡಿಹುದು !
ಬೈಗು ಬೆಳಗುಗಳಲ್ಲಿ ;
ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳಿಹುದಲ್ಲಿ.
ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಬ್ರಹ್ಮವೈ
ನಮ್ಮ ಕೈಬುಟ್ಟಿ !
ಕಲ್ಪ ಕಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ
ಸಾಯುವುವು ಹುಟ್ಟಿ !

ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಶೃಂಗದಲಿ

ಮೇರೆಯರಿಯದಿಹ ನೀಲಿಯಾಗಸವ
ಮುಡಿದಿಹ ಪರ್ವತಶೃಂಗವಿದು ;
ಮಳೆಯ ಮೋಡಗಳು ಹಾರಿಬಂದಿಲ್ಲಿ
ತಾಂಡವನಾಡುವ ರಂಗವಿದು.
ಗುಡುಗು ಮಿಂಚುಗಳು ಸರಸವಾಡುತ್ತ
ಸಿಡಿಲನು ಹಡೆಯುವ ತಾಣವಿದು ;
ನೇಸರಿಂದುಗಳು ನಿಚ್ಚುಪಯಣದಲಿ
ವಿಶ್ರಮಿಸುವ ನಿಲ್ದಾಣವಿದು.
ಇಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯಲಿ ಹೊಳೆವ ಚುಕ್ಕಿಗಳು
ಮಿಣು ಮಿಣುಗುವ ಕಣ್ಣೆಟದಲಿ
ಬಹವು ತಣ್ಣದಿರನೆಡಬಲಂಗಳಲಿ
ತಣೆಯೆ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳೂಟದಲಿ.
ಚೈತ್ರನಾಸದಲಿ ತರು ಲತಾಳಿಗಳ
ತಳಿರು ಹೂವುಗಳ ಸಿರಿ ಮೆರೆಯೆ,
ಶುಕ ಸಿಕಂಗಳನಿದನಿಯ ಬೀರುತ್ತ
ಭಾವುಕರ ಮೋಹಿಸುತ ಕರೆಯೆ,
ಯಕ್ಷಕಿನ್ನರರು, ರಮಣ ರಮಣಿಯರು,
ಬಹರು ಗಾನದಲಿ ಮೈಮರೆಯೆ ;
ಪ್ರಣಯ ಕೂಟಗಳ ಸರಸದಾಟಗಳ
ಸೊಗದ ಕಂಬನಿಯ ಸರಿ ಸುರಿಯೆ !
ಇಲ್ಲಿ ನಾಗಿಯಲಿ ಬಿಳಿಯ ಮಂಜುಗಳು
ಬಂದು ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ಕವಿಯುವುವು ;
ಇಲ್ಲಿ ಹದ್ದುಗಳು ಚೇರುತಾಗಸದಿ
ವನದ ಮೌನವನು ತಿವಿಯುವುವು.

ಇಲ್ಲಿ ಮರುದನಿಗಳುದಿಸಿಯೊಮ್ಮೊಮ್ಮೆ
 ಬದುಕಿ ಬಂಡೆಗಳು ಕೂಗುವುವು ;
 ಇಲ್ಲಿ ಜೀವನವೆ ಸಾವನೊಲಿದೊಮ್ಮೆ
 ಜೀವ ಸಾವುಗಳು ತಾಗುವುವು.

ಬನದ ಗಾಳಿಗಳು ಕರ್ಮಬಂಧನದಿ
 ಮುಕ್ತಿ ಹೊಂದುವಾಸ್ಥಾನವಿದು ;
 ಕಾರ ಮೊದಲನೆಯ ತೋರ ಮಳೆಹಸಿಗ-
 ಳಿಳವ ಮೊದಲ ಸೋಪಾನವಿದು.
 ಏಳು ಬಣ್ಣಗಳ ಮಳೆಯ ಬಿಲ್ಲುಗಳು
 ಬಂದುಳವ ಕಲಾಶಾಲೆಯಿದು ;
 ನವಿಲುಗಳು ಬಂದು ಗರಿಗೆದರಿ ಕುಣಿವ
 ಮಳೆಯ ರಾಜನುಯ್ಯಾಲೆಯಿದು.
 ಹರಿಣ ಹುಲ್ಲೆಗಳು ಹುಲಿಯು ಹಂದಿಗಳು
 ಬಂದಲೆವ ಪರ್ಣಶಾಲೆಯಿದು.
 ಬ್ರಹ್ಮ ಪುರುಷನಿಗೆ ಭೂಮಿದೇವಿ ತಾ-
 ನರ್ಪಿಸಿದ ಕುಸುಮ ಮಾಲೆಯಿದು.

ಗೋಪ ಬಾಲಕರು ತುರುವ ಮೇಯಿಸುತ
 ಬಿಸಿಲ ಬೇಗೆಯಲಿ ನೆರಳಿನಲಿ
 ಕೊಳಲನೂದುವರು, ಉಲಿಯೆ ದೊಂಟಿಗಳು,
 ಬಿದಿರಗಂಟಿಗಳು ಕೊರಳಿನಲಿ.
 ಇರುಳು ಹಗಲುಗಳು ದಿನವು ಬಂದಿಲ್ಲಿ
 ಚುಂಬಿಸೊಲಿವವು ರಹಸ್ಯದಲಿ ;
 ಬೆಳಗು ಬೈಗುಗಳು ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮದಿ-
 ನಿಣಕಿ ನೋಡುವುವು ಹಾಸ್ಯದಲಿ!
 ಇಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಗನು ತೇಲುತೈತಂದು
 ಹಾಡಿ ಕನ್ನಡದ ಕಬ್ಬವನು

ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಶೃಂಗದಲಿ

ನಚ್ಚಿಸಿನಿಯಳಹ ಕವಿತೆಯೊಡಗೂಡಿ
ಬಾಳಿಗೀಯುವನು ಗಬ್ಬವನು.
ಎತ್ತನೋಡಿಡರು ಸುತ್ತ ಹಸುರು ಕಡ-
ಲೊತ್ತಿ ಮುತ್ತಿಡುತಲಿಹುದಿಲ್ಲಿ ;
ಇಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರವಿಲ್ಲಿ ಸೌಂದರ್ಯ-
ವಿಲ್ಲಿ ರಸಯೋಗ ಸುಖವಿಲ್ಲಿ!
ಹಸುರು ಹುಲ್ಲಿನಲಿ ಮೊಲಗಳೈತಂದು
ಚನ್ನೆ ಯಾಡುವುವು ಚಂದದಲಿ ;
ಅಲೆವ ದೆವ್ವಗಳು ಕೂಡ ಬಂದಿಲ್ಲಿ
ಚೀರಿ ಕುಣಿವುವಾನಂದದಲಿ !
ಕಣ್ಣೆ ನೋಟವಿದು, ಎದೆಗೆ ಬೇಟವಿದು,
ನನ್ನ ಸೊಲಿದವಳ ಕೂಟವಿದು ;
ರಸಿಕರಾರಾಮವಿದುವೆ ಮಧುಧಾಮ !
ಮಂಗಳದ ತುಂಗ ಕೂಟವಿದು !
ನಿಡ್ಡಿಮಾಳ್ಳ ಪೇರಾನೆಗಳ ತೆರದಿ
ಕರಿಯ ಬಂಡೆಗಳು ಬಿದ್ದಿಹವು :
ಗಿರಿಯ ಕಾಯುತಿಹ ಹಸುರು ಕೋಟೆಯೊಲು
ಸುತ್ತ ಹೆಮ್ಮರಗಳೆದ್ದಿಹವು !
ಶಾಂತಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಸಿರತೆಯಾನಂದ
ಮೌನ ಮುಕ್ತಿಗಳಿಗಿದು ಬೀಡು ;
ಗಿರಿಯಗೆಲ್ಲಂಬದಿಂದ ರಂಜಿಪುದು
ನನ್ನ ನಚ್ಚಿನ ಮಲೆಯ ನಾಡು !
ವಿಶ್ವವೆಲ್ಲವೂ ಕರ್ಮರಂಗದಲಿ
ಕದನವಾಡುತಿರಲಾದಿಯಲಿ,
ಸಹ್ಯರಸಖುಷಿಯು ಕುಳಿತು ಯೋಗದಲಿ
ಮುಳುಗಿಹನಿನ್ನು ಸಮಾಧಿಯಲಿ !

ಉಷೆ

ಮೂಡುದೆಸೆಯೊಳಾಡಿಯಾಡಿ ಮೂಡಿ ಬರುವಳು,

ನಲಿದಾಡಿ ಬರುವಳು !

ಮೆಲು ಮೆಲ್ಲನೆ ಮೇಲೇರುತ ನೋಡು ಬರುವಳು,

ಉಷೆ ಮೂಡಿ ಬರುವಳು !

ಕುರುಡಿರುಳಿನ ಕರಿಹೊದಿಕೆಯ ತಿರೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ತೆರೆಯುತ್ತಿಹಳು,
ಹೊಸ ಬನಗಳ ಹಸುರುಡುಗೆಯ ಹಿಮಮಣಿಗಳು ನಲಿಯುತ್ತಿಹವು
ತಂಗಾಳಿಯು ತಳಿರಮೇಲೆ ಸುಳಿಸುಳಿದಲೆದಡಿಯನಿಟ್ಟು
ಮಧುಪಾನದಿ ಮೈಮರೆತಿಹ ಕಾಮುಕನೊಲು ಕುಣಿಯುತ್ತಿಹುದು !

ಬಾಂದಳದಲಿ ಚಲಿಸದಿರುವ ತುಂಡುಮುಗಿಲ ಹಿಂಡುಗಳಿಗೆ
ಅನುರಾಗದಿ ಚಿಮುಚಿಮುಕಿಸಿ ನವನೋಹದ ಓಕುಳಿಯನು
ತಮದೆವೆಗಳ ತೆರೆ ತೆರೆಯುತ್ತ ಹೊಂಬೆಳಕಿನ ಮಳೆಗರೆಯುತ್ತ
ಚೈತನ್ಯದ ಸೌಂದರ್ಯದ ನವಜೀವದ ರಸವ ಚಿಲ್ಲಿ !

ಸವಿಗೊರಲಿನ ಇಂಚರದಲಿ ಶುಕ ಪಿಕಗಳು ಕರೆಯುತ್ತಿಹವು !
ಮಿಳಿರಾಡುವ ತರುಲತೆಯಲಿ ಅರಳಿದಲರು ಮೆರೆಯುತ್ತಿಹವು !
ಬನ ಬನದಲಿ ಸುನುಸುನುದಲಿ ಅಳಿಯಾವಳಿ ಮೊರೆಯುತ್ತಿಹುದು !
ಸಂತಸದಲಿ ತಿರೆಯು ಉಷೆಗೆ ಸೊಗದ ಬರವ ಬಯಸುತ್ತಿಹುದು !

ಅರುಣ ಗೀತೆ

ದೇವರ ಮಕ್ಕಳೆ ಎಲ್ಲರು ಏಳಿ,
ಬೆಳ್ಳಗೆ ಬೆಳಗಾಯಿತು ಬೇಗೇಳಿ!
ಮೂಡಣ ದೆಸೆಯಲಿ ಬಾಸಿನ ನೀರೆ
ಪೊಸವೇಟೆದಿ ನಾಚುತ ಕೆಂಪೇರೆ
ನೇಸರು ಬರುವನು ಬೆಟ್ಟವನೇರಿ
ಭೂಮಿಗೆ ಬಾಳಿನ ಬೆಳಕನು ಬೀರಿ!
ಹೊಂಬಿಸಿಲಪ್ಪಿಹ ಬನ ಬನದಲ್ಲಿ
ನನೆಕೊನೆಯೇರಿಹ ಮರ ಮರದಲ್ಲಿ
ರೆಕ್ಕೆಯ ರಿಸಿಗಳು ಮುದವನು ತಾಳಿ
ಸಾಮಗಾನದಲಿ ಕರೆವರು ; ಕೇಳಿ!
ದೇವರ ಮಕ್ಕಳೆ ಎಲ್ಲರು ಏಳಿ!
ಬೆಳ್ಳಗೆ ಬೆಳಗಾಯಿತು ಬೇಗೇಳಿ!

ಹೊಸ ದಿನವೈತಂದಿದೆ ನಿಮಗಾಗಿ ;
ಹೊಸ ಸೊಬಗಿಳೆಗಿಳಿದಿದೆ ನಿಮಗಾಗಿ ;
ಹೊಸ ಹೂವುಗಳರಳಿವೆ ನಿಮಗಾಗಿ ;
ಕರೆ ಕರೆವುವು ನಿಮ್ಮನು ತಲೆದೂಗಿ!
ಪಸುರಲಿ ಪೊಳೆವೈಕಿಲ್ಪನಿಮಾಲೆ,
ಬಣ್ಣದ ಚಿಟ್ಟೆಗಳಲೆಯುವ ಲೀಲೆ.
ಮೊರೆ ಮೊರೆವಳಿಗಳ ಮಂಜುಳ ಗಾನ,
ಸಗ್ಗವು ಬುವಿಗೊಲಿದಿತ್ತಿಹ ದಾನ!
ಸೊಬಗೆಂಬುದು ಲೋಕದ ಸಿರಿಗಣ್ಣು!
ನನ್ನಿಗೆ ಸೊಬಗೇ ನಚ್ಚಿನ ಹೆಣ್ಣು!
ದೇವರ ಮಕ್ಕಳೆ ಎಲ್ಲರು ಏಳಿ!
ಬೆಳ್ಳಗೆ ಬೆಳಗಾಯಿತು ಬೇಗೇಳಿ!

ನವಿಲು

ನಿನ್ನೆದಿ ತಾಳವ ಮುದದಲಿ ಬಡಿದು,
ನಿನ್ನೆದಿ ಬೀಣೆಯ ತಂತಿಯ ಮಿಡಿದು,
ಬನಗಳ ತೊರೆಗಳ ಗಾನವ ಹಾಡಿ,
ತಳಿರಿನ ತೆರೆಗಳ ಕುಣಿತವ ಮಾಡಿ,
ಹಸುರಲಿ ಕುಣಿಯುತ ಹಾಡುತ ಬಸ್ಸಿ ;
ತೇಲುತ ಚಿಮ್ಮುತ ನಲಿದೈತನ್ನಿ !
ದೇವರ ಗುಡಿಯಿದೆ ನಿನ್ನೊಡಲಲ್ಲಿ ;
ಮೇಣವನಡಿಯಿದೆ ನಿನ್ನೆದೆಯಲ್ಲಿ ;
ಇಂದಿನ ಜಗದುಲ್ಲಾಸವು ನೀವೇ,
ನಾಳೆಯ ಮುಂದಿನ ಜೀವವು ನೀವೇ.
ದೇವರ ಮಕ್ಕಳೆ ಎಲ್ಲರು ಏಳಿ !
ಬೆಳ್ಳಗೆ ಬೆಳಗಾಯಿತು ಬೇಗೇಳಿ !

ವ್ರಾತಃಕಾಲ

ಆಹ! ನಾಕವೆ ನಮ್ಮ ಲೋಕಕೆ
ಕಳಚಿ ಬಿದ್ದಿದೆ ಬನ್ನರಿ!
ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿಮ್ಮ ಹೃದಯದ
ಹೊನ್ನ ಬಟ್ಟಲ ತನ್ನರಿ!
ಬೇಗ ಬನ್ನಿ! ಬೇಗ ಬನ್ನಿ!
ಕರಗಿ ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ಬನ್ನಿ!
ತಡವ ಮಾಡದೆ ಓಡಿ ಬನ್ನಿ!
ಸ್ವರ್ಗ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ!
ಇಳೆಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲ, ಕೇಳಿರಿ,
ಕೂಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದೆ!

ಮರದ ನೆಳಲು

ಅದೊ ಮತ್ತೆ! ಆ ಮರದ ಛಾಯೆ!
ಎಂದಿನಂತೆಯೆ ಬಿದ್ದು ಸಾಯುತ್ತಿಹುದಲ್ಲಿ!—
ಈ ನಿಯಮದಾಳ್ವಿಕೆಯು ನನ್ನ ಪೀಡಿಸುತ್ತಲಿದೆ
ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಮಹಾ ಅಭಿಶಾಪದಂದದಲಿ.
ನಿಯಮಗಳ ನುಂಗಿ ಜೀರ್ಣಿಸಿ ವಿಗಾರಲೆನ್ನೆದೆಯು
ಕಾತರದಿ ಕಾಯುತ್ತಿದೆ.—

ಆ ಮರದ ಛಾಯೆ,
ಮಸಿಯ ಚಿಲ್ಲಿದ ತೆರದಿ ಹಸುರು ಬಯಲಿನ ಮೇಲೆ
ನೀಳವಾಗೊರಗಿಹುದು ಅಪಶಕುನ ರೂಪದಲಿ.
ಬಗೆಯ ಕದಡುವುದರ ಮುಗ್ಧಮೌನದ ವಾಣಿ
ಮೊರೆಯುತ್ತೆನ್ನೆ ದೆಗಾವುದೋ ನಾನು ಮರೆತಿರುವ
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂದೇಶವನು ಸಾರಿ. ಬಿದ್ದಿಹುದು
ಬಯಲಿನಲಿ ವಿಕ್ರೀತ ದಾಸನೊಲು, ಬಿಡುಗಡೆಯ
ಪಡೆಯಲಾರದೆ ಬಯಸಿ! ದಿನದಿನವು ನೋಡುತ್ತಿಹೆ.
ದಿನದಿನವು ಬೆಳಗು ಹಗಲೆನ್ನೆದೆಯೆ, ಬಾನಿನಲಿ
ರವಿ ಹೊಳೆಯುವಾಗೆಲ್ಲ, ಮರದ ಕಾಲ್ಪೆಸೆಯಲ್ಲಿ
ಬಿದ್ದು ಬೇಸರದೆ ಸಾಯುತ್ತಿಹುದು. ಶಿವ ಶಿವಾ,
ಒಂದು ಕ್ಷಣವಾದರೂ ತಪ್ಪಲೊಲ್ಲದೆ ದಾಸ್ಯ!
ಒಂದು ಕ್ಷಣವಾದರೂ ವೈವಿಧ್ಯಕಾದರೂ
ಬಿಸಿಲಿದ್ದು ಮರವಿದ್ದು ನೆಳಲಿರದೆ ಹೋಗದೆ!
ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆಲ್ಲರೂ ದಾಸರೆಯೆ. ಶಿವಾ!
ಈಶರೊಬ್ಬರ ಕಾಣೆ. ಬೆಂಕಿಗಾವಾಗಲೂ
ಹೊಳೆವ ದಹಿಸುವ ದಾಸ್ಯ; ಗಾಳಿಗಾವಾಗಲೂ
ಬೀಸಿ ಚಲಿಸುವ ದಾಸ್ಯ; ನಿಂತ ನೀರಿಗೆ ಸದಾ
ದಡದ ವಸ್ತುಗಳ ಮರುಬಿಂಬಿಸುವ ದಾಸ್ಯ!

ದಾಸ್ಯದಾಲಯವೀ ಮಹಾವಿಶ್ವ ! ಎಲ್ಲವೂ
ವಜ್ರಬಂಧನಗ್ರಸ್ತವಾಗಿಹವು ! ಒಂದು ದಿನ
ನೀರು ಸುಡಬಾರದೇ ? ಒಂದು ಸಲನಾದರೂ
ಕಲ್ಲು ಹಕ್ಕಿಯ ತೆರದಿ ಹಾರಾಡಬಾರದೇ ?
ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾದರೂ ದಾಸ್ಯನಿಯಮಗಳೆಳಿದು
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸ್ವಾಚ್ಛಂದ್ಯ, ಹುಚ್ಚಾಟವಾಗದೇ ?
ಎಲ್ಲ ಹಾಳಾದರೂ ಆಗಿಹೋಗಲಿ ಇಂದೆ !
ಬೇಕಾದುದೆನಗೆ ಆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಶ್ರೀಯೊಂದೆ !

ಸಾವಿನ ಸಮತೆ*

ಕುಲದ ಹೆಮ್ಮೆ, ನೆಲದ ಹೆಮ್ಮೆ,
ಎಲ್ಲ ಮಾಯೆಯು ;
ಬರಿಯ ತಿರುಳುಗೆಟ್ಟ ನೆರಳು,
ಟೊಳ್ಳು ಛಾಯೆಯು.
ಬಿದಿಯ ಸರಳಿಗಿರದು ಸರಳು !
ಕರಗಲಿರಿದು ಜವನ ಕರುಳು !
ಮುಡಿಯ ನೆತ್ತಿ,
ಹಿಡಿದ ಕತ್ತಿ
ಪುಡಿಯೊಳ್ಳೆಲ್ಲ ಕಡೆಯೊಳುರುಳಿ
ಮಣ್ಣು ತಿಂದು ಪೋಷವು ;
ಹೊಲದ ಕತ್ತಿ ಬನದ ಕೊಡಲಿ
ಯೊಡನೆ ಒಂದೆಯಾಪವು !

ಕತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಕೆಲರು ಗೆಲ್ಲ
ಬಹುದು ರಣದಲಿ ;
ಮೆರೆಯಬಹುದು ಸಿರಿಯನೆಲ್ಲ
ಕೊಂದ ಕಣದಲಿ.
ಆದರೇನು ? ನರವು ಹರಿದು
ಬೀಳರೇನು ಸೊಕ್ಕು ಮುರಿದು ?
ಇಂದು ನಾಳೆ,
ಬಹುದು ವೇಳೆ !
ಸುಮ್ಮನಹರು ಮಾತು ಸತ್ತು
ರಣದ ಕೀಳು ಬದಿಯಲಿ ;

* ಜಿ. ಶರ್ಲಿ ಕವಿಯ " Death the Leveller " ಎಂಬುದರ
ಅನುವಾದ.

ಸಾವಿನ ಸಮತೆ

ಬೀರರೆಲ್ಲ ಸವಿಯ ತುತ್ತು
ಜನಗೆ ತುತ್ತುತುದಿಯಲಿ !

ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಜಸದ ಮಾಲೆ
ಬಾಡದಿರುವುದೆ ?
ಹಿರಿಯ ಗೆಯ್ಯೆ ಗೃದ ಮೈಮೆ
ಬೀಳದಿರುವುದೆ ?
ಗೆದ್ದು ಬಿದ್ದ ಬೀರರೆಲ್ಲಿ ?
ನೋಡು, ಜನನ ದಾಡೆಯಲ್ಲಿ !
ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ
ಮಸಣದೆಡೆಗೆ !
ನಾವು ಗೃದ ಸೈಪದೊಂದೆ
ಕಟ್ಟಕಡೆಯೊಳಿವುದು !
ಪುಡಿಯೊಳಿವುದು ಹೋದ ಮೇಲೆ
ನೊಳಿತು ತಳಿತು ನಲಿವುದು !

ಬೈಗುಗೆಂಪು

ಸುಂದರ ಮಂಗಳವೀ ಬೈಗು !
ರುದ್ರ ಮನೋಹರವೀ ಬೈಗು !
ನೆಚ್ಚಳದಳಿದಿಹ ಚೆಲುವೆಯರೆಲ್ಲರ
ಕೆನ್ನೆಗಳೆಗೆಂಪೀ ಬೈಗು ;
ರಕ್ಕಸನುರದಾ ರುಧಿರವನೀಂಟಿದ

ನರಹರಿ ಕೋಪವು ಈ ಬೈಗು !
ಭಾರತ ಪುತ್ರರು ಚೆಲ್ಲಿದ, ಚೆಲ್ಲುವ
ಶೋಣಿತ ರಣಧುನಿ ಈ ಬೈಗು ;
ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೆ ಹಸಿದೇ ಮಡಿದಿಹ
ಹಸುಮಕ್ಕಳ ಚೆಲುವೀ ಬೈಗು !

ಗೋಪಿಯರೊಡಗೂಡಾವ ಹಾಡುವ
ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರೇಮವು ಈ ಬೈಗು ;
ಬರುತಿಹ ಲೋಹಿತ ವಿಪ್ಲವ ಸೂಚಕ
ರಕ್ತದ ಬುಗ್ಗೆಯು ಈ ಬೈಗು !

ಪರತಂತ್ರತೆಯನು ದಹಿಸುವ ಮಸಣದ
ಸೂಡಿನ ಕೇಸುರಿ ಈ ಬೈಗು ;
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಆರಾಧನೆಗಿತ್ತಿದ
ಕುಂಕುಮದಾರತಿ ಈ ಬೈಗು !
ಸುಂದರ ಮಂಗಳವೀ ಬೈಗು !
ರುದ್ರ ಮನೋಹರವೀ ಬೈಗು !

ಮಾಂಚುಳ್ಳಿ

ಬಣ್ಣದ ರೆಕ್ಕೆಯ, ಬಣ್ಣದ ಕೊಕ್ಕಿನ,
ಬಣ್ಣದ ಗಾನದ ಬನಗಳ ಬೆತ್ತನೆ,
ಬಣ್ಣದ ಜೀವದ ಮಾಂಗುಲಿಯೆ,
ಮಾನವರಿಯದ ಗಾನ ತರಂಗದೊ-
ಳೇನನು ಸಾರುವೆ ವಿಪಿನಪ್ರವಾದಿಯೆ,
ಹಳ್ಳಿಯ ಜೋಯಿಸ ಮಾಂಚುಳ್ಳಿ ?
ನಿನ್ನ ಲಿಯನು ಕೇಳಿದ ಹಳ್ಳಿಗರು
ನೆಂಟರ ಸಾವನು ಸಾರುವುದೆಂದು
ಮನದಲಿ ತಲ್ಲಣಗೊಳ್ಳುವರು !
ತರಳೆಯರಾದರೊ ಬಿಸುಸುಯ್ಯುತ್ತ
ತಿರುಗಲು ಹೋಗಿಹ ಗಂಡರ ನನೆದು
ಸುಮ್ಮನೆ ನಿನ್ನನು ಶಪಿಸುವರು !
ಕಬ್ಬಿಗನಾದರೊ ಸಂತಸದಿಂದ
ಬನದಿಂದೈತಹ ದನಿಯನು ಕೇಳಿ
ನಿನ್ನನು ಕೀರ್ತಿಸಿ ವಂದಿಸನು !
ಹೆದರುವುದೇತಕೆ ಹಾಡೆಲೆ ಹಕ್ಕಿ,
ಹಾಡುವ, ಹಾರುವ, ಬಣ್ಣದ ಚುಕ್ಕೆ !
ಮೂರ್ಖರ ಮಾತಿಗೆ ಮರುಗುವರೆ ?
ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಗೆ ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ
ಜನಿಸಿದ ಹೂವೋ ಹಕ್ಕಿಯೊ ನೀನು ?
ಕಿಟ್ಟಿನ ಕೊಳಲಿನ ಕಣ್ಣೇನು ?
ವೇಗವ ನೋಡಲು ಮಿಂಚಿನ ಮರಿಯು !
ಬಣ್ಣವು ಕಾಮನಬಿಲ್ಲಿಗೆ ದೂರೆಯು !
ಕೊಳಲಿನ ದನಿಗೆಣಿಯುಂಚರವು !
ಮೋನದ ಬನಗಳ ಗಾನದಿ ತುಂಬುವೆ ;
ಮಲಗಿಹ ಗಿರಿಗಳನೆಚ್ಚರಗೊಳಿಸುವೆ ;

ನವಿಲು

ಮೌನವನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸುವೆ!
ಯಾರಾನಂದಕೆ ಹಾಡುವೆ ನೀನು?
ನಿನ್ನೊಲಿದಾರನು ಕರೆಯುವೆ ನೀನು?
ಪಕ್ಷಿಯೆ, ಯಾರನು ಮೆಚ್ಚಿಸುವೆ?
ಎಳೆತನದಲಿ ಕೆರೆಯಂಚಿನ ಮೇಲೆ
ತಣ್ಣೀರಾಟವ ನಾನಾಡುತಲಿರೆ
ತೀರದ ಮರಗಳ ಮರೆಯಿಂದ
ಬಣ್ಣದ ಬಾಣದ ತೆರದಲಿ ಮಿಂಚಿ
ಹೊಳೆಯುವ ಮಿನನನು ಕೊಕ್ಕಿನೊಳಿಟ್ಟು
ನೀ ಹಾರುತಲಿರೆ ಬೆರಗಾದೆ!
ಬಾಲನು ಬೆರಗಾದೆನು ನಾನಂದು!
ಯುವಕನು ಬೆರಗಾಗಿಹೆ ನಾನಂದು!
ಮುದಿತನದಲಿ ಬೆರಗಾಗುವೆ ಮುಂದೆ!
ಏಕೆಂದರೆ “ ಮನುಜಗೆ ಮಗು ತಂದೆ! ”

ವೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ

ಭಗವಂತನಿಲ್ಲಿರದೆ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ವೈಕುಂಠ
ದಲ್ಲಿಹನೆ? ವೈಕುಂಠವಿರುವುದೆಲ್ಲಿ
ಈ ದಿವ್ಯ ಭಸ್ಮ ಸುಂದರ ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿರದೆ?
ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ
ಮಿಂಚುತಿಹ ಕಿರಿದೆರೆಯ ನಿರಿಗಳಂ ಮೈರವ ಕೆರೆ!
ಸುತ್ತಲೂ ಸಾಲ್ಕೊಂಡ ಸೊಡರ ಮಾಲೆ!
ಪಡಿನೆಳಲ ದರ್ಪಣದಿ ವಿವಿಧ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಮಯ
ಸ್ವರ್ಗೀಯ ಮೋಹನ ಜ್ಯೋತಿಶಾಲೆ!
ಬಾನಿನಲಿ ಕಾಣಿಸದೆ ಕೂಗುತಿದೆ ತೇನೆಹಕ್ಕೆ!
ತಣ್ಣುಗಣ್ಣಿರುಳಿನಲಿ ನುಣ್ಣೊಗರು ಮಾಯೆ ಹಬ್ಬಿ
ನಿದ್ದೆಗದ್ದಿದೆ ಬುವಿಯು! ಕವಿಯು ವಿಶ್ವವನೆ ತಬ್ಬಿ
ಸತ್ತಿಹನು ಸೌಂದರ್ಯದಿಂಪು ತಕ್ಕೆಯಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ!

ಬೆಳುದಿಂಗಳು

ಕತ್ತಲೆ ಕೋಣೆಯೊಳೇನನು ಮಾಡುವೆ ?

ಮಿತ್ರನೆ, ಬಾ ಹೊರಗೆ !

ತಿಳಿಬೆಳುದಿಂಗಳ ಹೊಳೆಯಿಳಿಯುತ್ತಲಿದೆ ;

ಬಾ, ಬಾ, ಬಾ ಹೊರಗೆ !

ಸುಂದರ ನೋಹನ ಚಂದ್ರನ ಕಾಂತಿ

ಎಲ್ಲೆಡೆ ಹಬ್ಬಿಹುದು ;

ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಿರುಳಿನ ನೀರವ ಶಾಂತಿ

ತಿರಿಯನು ತಬ್ಬಿಹುದು..

ಬಾನ್ನೀರೆಯ ಸವಿಗನಸುಗಳಂದದಿ

ಬೆಳ್ಳುಗಿಲೋಡುತಿವೆ !

ಚೆನ್ನೆ ಯರಿಣುಕುವ ಕಣ್ಣುಗಳಂದದಿ

ತಾರೆಗಳಾಡುತಿವೆ.

ಜೊನ್ನನು ಕುಡಿಯುವ ಬೆಳ್ಳುಗಿಲೊಡಲಲಿ

ಮಳೆಬಿಲ್ಲೂಡುತಿವೆ ;

ಮಳೆಬಿಲ್ಲೊಡಲ ಮುಗಿಲ್ಲಳು ಸರಸಕೆ

ಶಶಿಯನು ಕಾಡುತಿವೆ ;

ಬನಗಳ ತಂಪನು ತಹ ತಂಗಾಳಿಯು

ತಣ್ಣನೆ ಬೀಸುತಿದೆ ;

ದಣೆದಿಹ ಭೂಮಿಯ ಬಾಳಿನ ಎದೆಯಲಿ

ಸಯ್ವನು ಸೂಸುತಿದೆ.

ಶಿವನೇ ಚಂದಿರನಂದದಿ ತೋರುತ

ಬಂದನು ಬಾನೆಡೆಗೆ !

ಶಿವನೇ ಜೊನ್ನಾಗಿಳಿಯುತ್ತಲಿರುವನು

ಸಗ್ಗದಿನ್ನಿಳಿಯೆಡೆಗೆ !

ಬಿಳುದಿಂಗಳು

ಸೌಂದರ್ಯೋಪಾಸನೆಗಿದೆ ಪೊಕ್ಕೈ ;

ಬಾ, ಬಾ ಸಾಧನೆಗೆ !

ಸೌಂದರ್ಯದಿ ಶಿವ ವೈದೋರಿಹನೈ,

ಬಾ ಆರಾಧನೆಗೆ !

ಸಬಕ್ತಗೀನ್

ಸಬಕ್ತಗೀನ್ ! ಸಬಕ್ತಗೀನ್ !
ವೆಸರ್ ಕೇಳ್ವ ಬಲ್ಲೆಯೇನ್ ?
ಕರುಣೆಗೊಂದು ಕೋಡವನ್,
ಎರ್ದೆಯೊಲೈಗೆ ಬೀಡವನ್ !
ಕಬ್ಬಿಗರ್ಗಿ ಪಾಡವನ್,
ಕತೆ ಅವನದೆ ಪಾಡುವೆನ್ !

ಬೆಂಟೆಗೆನುತಮೊಂದು ದಿನಂ
ಪೋದನವನ್. ದಟ್ಟಬನಂ
ಬೆಟ್ಟವೇರ್ದು, ಮುಗಿಲ ಮಾರ್ದು
ಪರ್ಬಿದತ್ತು ! ಬನವ ಸಾರ್ದು
ಬೇಂಟೆಗಾರ ಸಬಕ್ತಗೀನ್
ತೊಳಲ್ದನ್ ನಿಡುವೊಳ್ಳು ತಾನ್.
ಬತ್ತಳಕೆಯು ಬೆನ್ನ ಮೇಲ್
ಅತ್ತಮಿತ್ತನುಲೆಯುತಿತ್ತು ;
ತಲೆಯುಡುಗೆಯು ನೆತ್ತಿಮೇಲ್
ಪಿಂದೆ ಮುಂದೆಯಾಡಿದತ್ತು.
ಅವನ ಕುದುರೆ ಬಲು ತೊಳಲ್ದು
ನೊರೆಗರೆದುದು ಕಡು ಬಳಲ್ದು.
ಬೆಂಟೆಯೇಂ ಕಾಣ್ದುದಿಲ್ಲಂ,
ಬಾಣಮೊಂದು ಚಿಗಿದುದಿಲ್ಲಂ,
ಬೆಂಕೆಯುಗುಳ್ಳ ಬಿಸಿಲ್ಕರೆದು
ಪಗಲ ಪೊಕ್ತದಿರ್ದುದುರಿದು !
ಬಾಯಾರ್ದುದು ಕುದುರೆ ತಾನ್,
ಬಾಯಾರ್ದನ್ ಸಬಕ್ತಗೀನ್.
ನೀರನೀಂಟಲೆಂದು ಬಗೆದು,

ಸಬಕ್ತ ಗೀನ್

ಕುದುರೆಯಿಂದೆ ಕೀಳ್ಗೆ ನೆಗೆದು,
ಕೊಳನನೊಂದು ತಡಿಯ ಸೇರ್ಪು,
ಕುದುರೆ ಆಳ್ ಉದಕವ ಪೀರ್ಪು,
ತಣ್ಣೆಳಲೊಳ್ ಮಲಗಿದನ್,
ಸಬಕ್ತ ಗೀನ್ ಮಲಗಿದನ್.

ಸಬಕ್ತ ಗೀನ್ ಮಲಗಿದವನ್
ನಿದ್ದೆಗಳೆದು ಮೇಲೆಳ್ಳನ್.
ಜಿಂಕೆಯೊಂದು ಮರಿಯ ಕೂಡೆ
ಜಲವನೀಂಟುತಿತ್ತು. ನೋಡೆ,
ಬೇಂಟೆಗಾರ ಸಬಕ್ತ ಗೀನ್
ಕೈಕೊಂಡನ್ ಬಿಲ್ ಬಾಣಮನ್.
ಪಾರ್ಪು, ಜಿಂಕೆ ಪಾರಿದತ್ತು ;
ಮಿಗದೆಳೆವರಿ ಅಲ್ಲೆ ಇತ್ತು !
ಸಬಕ್ತ ಗೀನ್ ಕುದುರೆಯೇರ್ಪು
ಮರಿಯದಿದರ್ ತಡಿಯ ಸೇರ್ಪು
ನೆಗಪಿ ಅದನ್ ಪಿಡಿದುಕೊಂಡು
ಬೀಡಿಗೊಯ್ಪುತಿರಲ್, ಕಂಡು,
ಒಲೈಯಳಿಸೆ ಸಾವ ಭಯವ,
ಪಿನ್ ವೋದುದು ತಾಯಿ ಹಯವ !
ವೆತ್ತ ಬಸಿರ್ ಬೆದರ್ಪುದೇನ್ ?
ಪಡೆದ ಕರುಳ್ ಅಗಲ್ಪುದೇನ್ ?
ಜಿಂಕೆ ಮರಿಯ ಕರೆವವೋಲ್,
ಬಸಿರ್ ಬೇನೆಯುಸುರ್ಪುವೋಲ್,
“ ಸಬಕ್ತ ಗೀನ್, ಸಬಕ್ತ ಗೀನ್,
ಕಂದನಳಿಯಲ್ ಅಳಿವೆ ನಾನ್ !

ನವಿಲು

ಎನ್ನ ಕರುಳನೊಯ್ಪಿಯ ನೀನ್ ?
ಮಗುವನ್ ಕೊಡಯ್ ಬರ್ದುಕುವೆ ನಾನ್ !”
ಎಂದು ಮೊರೆಯಿಡುವಂತೆವೋಲ್
ಮೊರೆಯುತಿರ್ದುದದರ ಗೋಳ್ !

ಸಬಕ್ತಗೀನ್ ಕೇಳ್ತನದನ್ ;
ಎರ್ದೆಗರಗಿದನ್, ಮನಮರುಗಿದನ್ !
ಕರುಣೆಯದುವೆ ದೇವರಲೈ ?
ಕಣ್ ಪನಿಯೆ ತೀರ್ಥಮಲೈ ?
ಸಬಕ್ತಗೀನನೆರ್ದೆಯೊಳ್ ಆಲ್ಲನ್ ’
ಕರುಣೆಯೋಲ್ ನೆಲಸಿದನ್ !
ಸಬಕ್ತಗೀನ್ ಮರಿಯ ತೆಗೆದು,
ತನ್ನ ತೋಳೊಳ್ ತಕ್ಕಿ ಬಿಗಿದು,
ಮೆಯ್ ತುಂಬಲ್ ಮುತ್ತುಕೊಟ್ಟು,
ಅದರ ಪಣೆಗೆ ಪಣೆಯನಿಟ್ಟು,
ಪಿಂದೆ ಬರ್ಪ ಮಿಗವ ನೋಡಿ
“ ಬಾರ ತಾಯೆ, ನಿನ್ನ ಬೇಡಿ
ದಿದೋ ಮರಿಯ ಕೊಟ್ಟಪೆನ್ !
ಇಗೋ ಮಗುವ ಬಿಟ್ಟಪೆನ್ ! ”
ಎಂದು ಮರಿಯ ಬಿಟ್ಟನಂದು.
ಬಡತನಮನ್ ಬಿಟ್ಟನಂದು !
ತಾಯಿಜಿಂಕೆ ಓಡಿಯೋಡಿ
ಬಂದು, ಮುದ್ದುಮರಿಯ ಕೂಡಿ,
ಪಿಂದೆ ಪಿಂದೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿ,
ದಿಟ್ಟಯಟ್ಟು, ಎರ್ದೆಯ ತೋಡಿ,

ಸಬಕ್ತಗೀನ್

“ ತಿರೆಯನಾಳ್ವನಕ್ಕೆ ” ಎಂದು
ಪರಕೆಗೈದು ಪೋದುದಂದು !

ವರವನೀವ ಶಕ್ತಿ ‘ ಅಲ್ಲಂ ’-
ಗೋರ್ಟನಿಗೇ ಇರ್ಪುದಿಲ್ಲಂ !
ತಾಯಿಯಳ್ಳರಿತ್ತವರಂ
‘ ಅಲ್ಲ ’ನ ವರದಂತೆ ಚಿರಂ !
ಅಪ್ಪುದೊ ? ಅಲಿತ್ತಿ ? ಕೇಳ ನೀನ್,
ವೇಳ್ವನವನ್ ಸಬಕ್ತಗೀನ್ !

ಕುಲ

ಕುಲ, ಕುಲ, ಕುಲವೆಂದೊರಲುವೆ ಏತಕೆ ?
ಕೋಗಿಲೆಗಾವುದು ಕುಲವಿದೆ ಹೇಳು ?
ಕಿಲ! ಕಿಲ! ಕಿಲವೆಂದೂಳಲು ತಳಿರೊಳು
ಕೆಳಗಿವಿಗೇಳ್ವೆಯ ಕುಲವನು ನೆನೆದು ?

ಬೇಸಗೆ ಸಮಯದಿ ಬೇಸರಗೊಂಡಿರೆ
ಗೊಲ್ಲನ ಕೊಳಲನು ಕೇಳಿಹೆಯೇನು ?
ವೇಣುನಿನಾದವು ಕಿವಿದೆರೆಗೈತರೆ
ವಂಶದ ವಂಶವ ಹಿಕ್ಕುವೆಯೇನು ?

ಎದೆಯಿಂದೈತಹ ನುಣ್ಣುನಿಯಿಂಪಿರೆ
ಕೋಗಿಲೆಗಾವುದು ಕುಲವಿರಲೇನು ?
ವಾಣಿಯದೊಂದೇ ವಿಶ್ವವ ತುಂಬಿರೆ
ವೇಣುಗಳೆನಿತೆನಿದಾದರೆ ಏನು ?

ಕುಕ್ಕನಹಳ್ಳಿಯ ಕೆರೆಯಾಚೆ

ಸಾಯಂಕಾಲವು ಮೌನವನಾಂತಿದೆ
ಧ್ಯಾನದೊಳರ್ಪ ತಪಸ್ವಿನಿಯಂದದಿ!
ಗುರುವಿನ ಮುಂಗಡೆ ಸುಳಿಯುವ ಶಿಷ್ಯನ
ಚಲನೆಯ ತೆರದಲಿ, ತಣ್ಣನೆ ಗಾಳಿಯು
ಬೀಸುತ್ತಲಿದೆ. ಬಹುದೂರದ ಪಡುವಣ
ದೇಸೆಯ ದಿಗಂತದೊಳಾಗಲೆ ಮುಳುಗಿದ
ಸೂರ್ಯನ ಕೆಂಪನು ತಳೆದಿರುವಂಚಿನ
ಕಿರಿಯ ಮುಗಿಲ್ಲಗಳ ಮೊತ್ತವು ಚಲಿಸದೆ
ಜಪನಾಡುತ್ತಲಿದೆ. ನಿಂತಿಹ ಮರಗಳೊ,
ಮನವನು ಭಾವ ಸಮಾಧಿಯೊಳದ್ದಿಹ
ರಸಯೋಗಿಗಳಂದದಿ ತೋರುತಲಿವೆ!
ಆವರೆಯ ತೋಗರಿಯ ಹೊಲಗಳು ಕೂಡ
ಯಾವುದೊ ಮಂತ್ರವನುಸಿರುತಲಿರುವುವು!
ಈ ಕೆರೆ, ಆ ಗಿರಿ, ಆ ಪುರ, ಈ ಹೊಲ,
ಎಲ್ಲವು ಸಂಧ್ಯಾಯೋಗಿನಿಯೆಡೆಯಲಿ
ದೀಕ್ಷೆಯ ಕೈಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿವೆ! ನಾನೂ
ದೀಕ್ಷಿ ತನಾಗುವೆ! ಸದ್ದಿಲಿ ಬೈಗಿದು
ಶಾಂತಿಯನೆಂತುಟು ಮಳೆಗರೆಯುತ್ತಲಿದೆ!
ಸೃಷ್ಟಿಯು ಒಯ್ಯನೆ ಮೈಮರೆಯುತ್ತಲಿದೆ!

ಎನಿತು ದಿನ ?

ಎನಿತು ದಿನ ನಿನ್ನ ನಾನೆದುರುನೋಡಲಿ ?
ನಿನ್ನ ನಗಲಿ, ಕೆಳದಿ ಕವಿತೆ, ಬೆಂದು ಬಾಡಲಿ ?

ಮೂಕನಾದ ವಾಗ್ಮಿಯಂತೆ, ಗಾನವುಳಿದ ವೀಣೆಯಂತೆ,
ನುಡಿಯ ಬಡತನದಲಿ ಭಾವ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರಿಯದೆ,
ಬಲೆಗೆ ಬಿದ್ದ ಸಿಂಗದಂತೆ, ಪಂಜರದ ವಿಹಂಗದಂತೆ,
ಹೊರಡಲೆಳಸಿ, ಹೊರಳಿ, ಕೆರಳಿ, ನರಳುತ್ತಿರುವುದು.

ಕೆಂಪು ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಮಿಂದ ಹೊಲಗಳೆಲ್ಲ ಹಸುರಿನಿಂದ
ಹಿಗ್ಗಿ ಮಂದಹಾಸದಿಂದ ನಲಿಯುತ್ತಿರುವುವು !
ಬನದ ಮೌನದಿಂದ ಉಕ್ಕಿ, ಬನದ ತಳಿರ ನಡುವೆ ಸಿಕ್ಕಿ
ಚಿಮ್ಮುವಿನಿದು ದನಿಯ ಹಕ್ಕಿ ಕರೆಯುತ್ತಿರುವುದು !

ತೆರೆಯ ನಿರಿಯ ಹಿರಿಯ ಕೆರೆಯನಪ್ಪಿ ನಲಿವ ಹಸುರು ಕರೆಯ
ಚೆಲ್ವಿನಿಂದ ಮೆರೆವ ತಿರೆಯ ನೋಡಲೆದೆಯಲಿ,
ತಾಯ ತೋಳತಕ್ಕೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೆಳಸಿ, ಕಂದ
ಬರಿದೆ ಹೊರುವಂದದಿಂದ ಭಾವ ಹೋರ್ದುದು !

ಮುನ್ನೇಸರು

ಅ ಹ ಹಾ!

ಈಶ್ವರ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಚೆಲುವೆನಿತು!

ಅ ಹ ಹಾ!

ಮಾನವ ಜನ್ಮದ ಗೆಲುವೆನಿತು!

ತಳಿರೊಳು ಹೊಳೆಯುವ ಹನಿಗಳ ತೊಳಗಿ
ನಸುಗಣ್ಡಿರೆಯುವ ತಿರೆಯನು ಬೆಳಗಿ
ಮೂಡಣ ಬಾನಿನ ಕರೆಯೊಳು ಮೂಡಿ
ಮೆರೆವುದು ನೇಸರು, ಕಂಗಳೆ, ನೋಡಿ!

ತಣ್ಣನೆ ತೀಡುವ ಸುಸಿಲೆಲರಲ್ಲಿ
ಬಗ್ಗಿಸಿ ಕೋಗಿಲೆ ನಿಡುಸರದಲ್ಲಿ
ಸಗ್ಗವ ಕರೆಯುವ ಪುಗಿಲನು ಕೇಳಿ
ಸುಗ್ಗಿಯ ಮುದವನು, ಕಿವಿಗಳೆ, ತಾಳಿ!

ತೆಂಕಣ ಗಾಳಿಯು ಬರೆವರೆ ಬೀಸಿ,
ಬಿಂಕದೊಳೆಸೆಯಲು ಬನಗಳ ದೇಸಿ,
ಸೋಂಕಿನ ಸೊಗದಲಿ ನಲಿಯೈ, ತನುವೆ!
ಸಿರಿಸೊಬಗೊಳು ಮೈಮರೆಯೈ, ಮನವೆ!

ಜೋಗ

ನೀಲಿ ಬಣ್ಣದ ಹೊಗೆಯ ತಿಳಿಯ ತೆಳುಮುಸುಕಿನಲಿ
ಕಾಡು ಬೀಡಾಗಿರುವ ಮಲೆನಾಡಿನಚಲಗಳ
ಹಿಂದುಗಡೆ ದೂರದಲಿ ಮೂಡಿಬಹ ಮುಂಜೆಳಗು
ಮಿಂಚಿನುರಿದೋರಿದುದು. ತಂಗಾಳಿ ಬೀಸಿದುದು.
ಪಕ್ಷಿಗಳ ಪರಿಷತ್ತು ನೆರೆಯುತಿರೆ ಮೋಟಾರು
ಮಿಂಚಿದುದು ಗುಂಪು ಮರಗಳ ನಡುವೆ ಕೆಂಪಾದ
ಹೆದ್ದಾರಿಯಲಿ. ದೂರ ದೂರದೂರಕೆ ಸರಿದು
ಶಿವಮೊಗ್ಗೆ ದೂರಾಯ್ತು. ಕಾರ್ತಿಕದ ನೆಲದ ಸಿರಿ
ಎರಡು ಕೆಲದೊಳು ಕಂಗೊಳಿಸಿ ಮನವ ಸೆರೆಗೈದು
ಮೋಹಿಸಿತು ಬೆಳೆಯುವೆಳಬಿಸಿಲಿನಲಿ : ಗದ್ದೆಗಳು,
ಹಸುರಾಗಿ ಎದೆ ನಿಮಿರಿ ಎದೆಯೆತ್ತರಂ ಬೆಳೆದು
ತೆನೆಮೂಡಿ ಹಸುರು ಮಲೆಗಳ ಹದುಳ ತಕ್ಕೈಯಲಿ
ಸೆರೆಸಿಕ್ಕಿ ಮೃದುಪವನ ಹತಿಗೆ ತೆರೆತೆರೆಯಾಗಿ
ತಲೆದೂಗಿ ಶಾಲಿವನ ವನಧಿಯೊಲು ಮುದ್ದಾಗಿ
ಮೆರೆವ ಬಿತ್ತರದ ಗದ್ದೆಗಳು ; ನಡು ನಡುವೆಯಲಿ
ಹೆಮ್ಮರಗಳೆಡೆಯೊಳೆಹ ಕಿರುಗುಡಿಸಲೂರುಗಳು ;
ಬನದ ಮರೆಯಜ್ಞಾತವಾಸದಲಿ ತಪಗೈವ
ಮಲೆನಾಡಿನೊಂದೆ ಮನೆ ಹಳ್ಳಿಗಳು ; ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ
ಮೆರೆವ ಸಿರಿವಸಿರ ತೋಟಗಳಡಕೆ ತೋಟಗಳು ;
ನಡುನಡುವೆಯಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗದ್ದೆ ಬಯಲುಗಳಲ್ಲಿ
ಮುಗುದ ಮೊಗವೆತ್ತಿ ನೋಡುವ ಕರ್ಮಯೋಗಿಗಳು,
ನೇಗಿಲಿನ ಯೋಗಿಗಳು ; ಎಲರೊಳಲೆಯಲೆಯಾಗಿ
ಬಳುಕಿ ನಲಿಯುವ ಹುಲ್ಲು ಬಯಲಿನಲಿ ಮೇಯುತಿಹ
ತುರುಗಳನು ಕಾವ ಕಂಬಳಿಯ ತುರುಗಾಹಿಗಳು ;
ಕೆಂಪು ಬಿಳಿತಾವರೆಗಳರಳಿರುವ ಮಲೆಯ ಕೆರೆ ;

ಜೋಗ

ಮಡಿವಾಳ, ಕಾಜಾಣ, ಮಿಂಚುಳ್ಳಿ, ಕಾಮಳ್ಳಿ,
 ಗಿಳಿಯು, ಕೋಗಿಲೆ, ಬಿಳಿಯ ಕೊಕ್ಕರೆಯೆ ನೊದಲಾದ
 ಹಕ್ಕಿಗಳು ; ಮುಗಿಲ ಮುಟ್ಟುವ ದಟ್ಟಕಾಡುಗಳು,
 ಹೆದ್ದಾರಿಯನು ಬರಿಯ ಕಿರುಗಲ್ಲಿಯನೆ ನಾಡಿ
 ಭೀಮನನೆ ಮಲೆಯುತಿಹ ಹೆಬ್ಬನದ ಬೀಡುಗಳು ;
 ತಲೆಯ ಮೇಗಡೆ ದೂರ, ಬನಗಳಿಕ್ಕಟ್ಟಿನಲಿ
 ನೀಲಿ ಬಣ್ಣದ ನೀರು ಹರಿವ ಕಾಲುವೆಯಂತೆ
 ಹರಿಯುತಿಹ ತಿಳಿಬಾನು ; ಕುಳಿರನೊಡರಿಪ ಚಳಿಯ
 ಮಳೆಗರೆಯುತಿಹ ಬನದ ಬಿಡುವ ಕಾಣದ ನೆಳಲ
 ಹೆಗ್ಗಡಲು ; ಬನಗತ್ತಲೆಯ ನಡುವೆ ಕಡುನೀಲಿ
 ಬಟ್ಟಿಟ್ಟು, ನಸುನೀಲಿಯನು ತೊಟ್ಟು, ನೋಟಕರ
 ಬಗೆ ನಲೆಯೊಳೆ ಬೆಚ್ಚಿ ಹಿಗ್ಗುವಂದದಿ ನಾಡಿ
 ರಂಜಿಸುವ ಗುರಗಿ ಗಿಡಗಳ ಕುಸುಮ ಸಮ್ಮೇಳ ;
 ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹೆಬ್ಬದಿರು ಕಿರುಬಿದಿರು ಬೀಡುಗಳ
 ಬನದ ಕಾಲ್ಡೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಧೀರವಾಗೆದ್ದಿರುವ
 ಗುಡಿಯ ಗೋಪುರದಂಥ ಹುತ್ತಗಳು ; ಕಾಡಿನಾ
 ಬಲೆನೆರಳಿನಲಿ ಚಿಮ್ಮಿ ಮಿಂಚಿ ಹೋಗುವ ಜಿಂಕೆ ;
 ಜೀರ್ವುಂಬಿಗಳ ಚೀರುದನಿ ; ಮೈಲಿಕಲ್ಲುಗಳು ;
 ನಿರ್ಜನತೆ ನೀರವತೆ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಮೌನಗಳು ;
 ಉಬ್ಬುಗಳು, ತಗ್ಗುಗಳು, ಕಣಿವೆಗಳು, ಬೆಟ್ಟಗಳು,
 ದುರ್ಗಮ ಶ್ರೇಣಿಗಳು, ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಘಟ್ಟಗಳು !
 ಏನು ದನಿ ?

ಘೋರಿಸುವ ದನಿಯೇನು ? ಅರುವತ್ತು
 ಮೈಲಿಗಳು ಕರಗಿಹೋದುದು ನಿಜವೆ ?

ಹೌದೌದು !

ನೋಡಲ್ಲಿ, ಹರಿವ ಹೊಳೆ! ಇದೆ ದಾಟುಗಂಡಿ!
ತೆಪ್ಪವಿದೆ ನೋಡಲ್ಲಿ; ಅಂಬಿಗರ ಕರೆ ಹೋಗು!
ಇನ್ನೆರಡೆ ಫರ್ಲಾಂಗಿನಲಿ ಧುಮುಕಿ ವಿಪ್ಲವವ
ವಿರಚಿಸುವ ಸುತರಂಗೆ, ಎನಿಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯನು
ನಟಿಸುತಿಹಳೈ!

ಎನಿದೀ ದೃಶ್ಯ! ಈ ಕಾಡು
ಆ ಪರ್ವತಾಗ್ರದಿಂ ಹೊಳೆಗೆ ಹಾರುವೆನೆಂದು
ಓಡೋಡಿ ಐತಂದು ಮುಗ್ಗರಿಸಿ ನಿಂತಿಹುದು
ದಡದ ತುದಿಯಂಚಿನಲಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರೆಳೆದು, ಬಾಗಿ
ಮುಂಗಡೆಗೆ! ಗಗನವನೆ ಕಿರಿದಾಗಿ ಮಾಡಿಹವು
ಈ ಭೀಮ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಗಳು!

ತೇಲಿದುದು

ತೆಪ್ಪ. ವೈಸೂರು ಬಂಗಲೆಗೆ ನಿಟ್ಟೋಟದಲಿ
ಹಾರಿದುದು ಮೋಟಾರು! ಅಯ್ಯೋ ಎದೆ ಹಿಗ್ಗುತಿದೆ!
ಜೀವ ಸಿಡಿದೊಡೆಯುತಿದೆ! ನೋಡಲ್ಲಿ! ನೋಡಲ್ಲಿ!
ಕ್ರಾಂತಿ! ತಾಂಡವಲೀಲೆ! ವಿಲಯ! ವಿಪ್ಲವ! ಹುಚ್ಚು!
ಸೌಂದರ್ಯನಾಯೆ! ಜೋಗದ ಭೀಷ್ಮ ಜಲಪಾತ!
ಪಾತಾಳ! ಪಾತಾಳ! ಎನಾತ್ಮಹತ್ಯೆ!
ಹಾರದಿರು! ಹಾರದಿರು! ಓ ಶರಾವತಿ ನಿಲ್ಲು!
ಈ ಘರ್ಜನೆಯೊಳೆಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಗನ ಕಿರುಸೊಲ್ಲು?
ನಾನೇಕೆ ಕುದಿಯುತಿಹೆನಿಂತು ಉದ್ವೇಗದಲಿ?
ಬೆಟ್ಟ ಕಾಡುಗಳೆಲ್ಲ, ಮುಗಿಲು ಬಾನುಗಳೆಲ್ಲ,
ಶಾಂತಿಯಲಿ ಮೌನದಲಿ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿಹವು;
ಯಾರೊಬ್ಬರೆದೆಯಲ್ಲಿ ಇನಿತು ತಳಮಳವಿಲ್ಲ!
ಎಲ್ಲರೂ ಜೋಗದೀ ಜೋಗುಳವನಾಲಿಸುತ

ಮೈಮರೆತು ನಿಡ್ಡೆ ಗೈಯುತ್ತಿಹರು ; ನೂರಾರು
 ಶತಮಾನಗಳ ನಿಡ್ಡೆ ! ಶಬ್ದವನೆ ಮಾನವಂ
 ಗೈದಿರುವ ನಿಡ್ಡೆ ! ಮೇಣದು ಪ್ರಕೃತಿವೇವಿಗೇಂ
 ಗರುಡಿಯೋ ? ಬನಬೆಟ್ಟ ಬಾನುಗಳು ಪ್ರೇಕ್ಷ ಕರೋ ?
 ಹಾರುತಿಹ ಹೊಳೆಯಿವಳು ಬರಿಯಾಟಗಾರ್ತಿಯೋ ?
 ಆಟವಾಡುತ್ತಲಿಹಳು, ನೋಟ ನೋಡುತ್ತಲಿಹರು !
 ಎಂದಿಗೂ ಮುಗಿಯದಿದೆ ಈ ಆಟ ನೋಟಿಗಳು !
 ಕುದಿಯದಿರು ಎಲೆ ಮನವೆ ; ನೀನು ನೋಟಕನಾಗಿ
 ನಿಂತು ನೋಡೀ ರುದ್ರಲೀಲೆಯನು. ಯುಗಗಳಿಂ
 ನೋಡಿಯೂ ಬಾನು ತಣೆದಿಲ್ಲ ; ಮಲೆಯೋಳಿಗಳು
 ನೋಡಿ ಬೇಸರಲಿಲ್ಲ ; ಕಾಡುಗಳು ದಣೆದಿಲ್ಲ ;
 ಭೂದೇವಿ ನೊಂದಿಲ್ಲ ; ಎಲ್ಲವನು ಕನಸಿನಲಿ
 ಕಾಣುತಿಹ ಬೊಮ್ಮನಿಗೆ ಈ ಲಲಿತ ಸ್ವಪ್ನವನು
 ಕಂಡು ಪೂರೈಸಲಾಸೆಯೆ ಇಲ್ಲ ! ಸಿಲುಕಿಹನು
 ತನ್ನ ಕನಸಿನ ಮೋಹದಲಿ ತಾನೆ ! ಸೌಂದರ್ಯ
 ಎಂದಿದನು ಕರೆಯುವೆನೆ ಬಹು ಭಯಂಕರವಾಗಿ
 ತೋರುತಿದೆ ; ರೌದ್ರವೆಂದೊರೆಯುವೆನೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ
 ಮಳೆಬಿಲ್ಲಿನಿಂಪುತನ ತೋರುತಿದೆ. ಅಂದೆನಗೆ
 ಎರಡು ವರುಷಗಳಾಚಿಯಲಿ ರೌದ್ರದಂದದಲಿ
 ರಂಜಿಸಿತು ; ಇಂದೆನಗೆ ಸಂಗಾತಿಯಂದದಲಿ
 ಸೌಂದರ್ಯವನು ತೋರಿ ನಲಿಯುತಿದೆ ! ಓ ಪ್ರಕೃತಿ,
 ನೀನು ನಮ್ಮಾತ್ಮದಾ ಭಾವಜಲಧಿಯೋಳೇಳ್ಳ
 ಬುದ್ಧದ ಸ್ವರೂಪಿಣಿ ; ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕಾರದಲಿ
 ಹುದುಗಿರುವ ಬಣ್ಣವನೆ ತೊಟ್ಟು ಮೆರೆವಳು ನೀನು !
 ನೀ ರಾಣಿ ನಾವು ಕಿಂಕರರಾಗಲೊಪ್ಪಿದರೆ ;

ನೀ ದೇವಿ ಭಕ್ತರಾಗಿರೆ ನಾವು; ನೀ ನಲ್ಲೆ
ನಾವು ರಸಖುಷಿಗಳಾಗಿರೆ ; ನೀನು ಬರಿ ದಾಸಿ
ಪ್ರಭುಗಳಾದರೆ ನಾವು ಬೊಮ್ಮದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ !

ಬನದ ಹಸುರಿಂದ ಹಸುರಗಟ್ಟಿ ಹಗಲಿನ ಬಿಸಿಲು
ಮೇರೆಯರಿಯದೆ ಮಲಗಿಹುದು ಮೇರೆದೋರದಿಹ
ತಳರ ಹೆಗ್ಗಡಲ ಮೇಲೆ ; ಚಲಿಸದೆ ನಿಂತಿಹುದು
ನೀಲಿಮಾ ನಿರ್ಮಲ ನಭೋವಿತಾನಂ, ಮಲೆಯ
ಮಸ್ತಕದ ನಿಬಿಡ ಭೂರುಹ ಶಿಖರದಂಚಿನಲಿ
ಹರಿದಂತವನು ರಚಿಸಿ ; ಮಾಲೆ ಮಾಲೆಗಳಾಗಿ
ಮುದ್ದೆ ಮುದ್ದೆಗಳಾಗಿ ಮಂದೆ ಮಂದೆಗಳಾಗಿ
ತೆರೆಯ ಹಿಂಗಡೆ ತೆರೆಯು ಬೆಂಬತ್ತಿಯುರುಳ್ಳಂತೆ
ಮಲೆಗಳೆಂಬುವ ಮಲ್ಲರೇಂ ಮಲೆತು ನಿಮಿರಿಹರು
ಗಾಳಿವಟ್ಟಿಯನಂಡಲೆವದೊಂದು ಬಿಂಕದಲಿ !
ಆದರೆಂತಹ ಮೌನ ! ಮೇಣದೆಂತಹ ಶಾಂತಿ
ಈ ಹಸುರು ಹುಚ್ಚಿನಲಿ ? ಜಲಪಾತ ಘರ್ಜನೆಯೆ
ಮೌನಕ್ಕೆ ಒಂದು ತಳಹದಿಯಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ !
ಕಾಡುಗಳೋ ಕಿವಿಮುಚ್ಚಿ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ಮುಳುಗಿಹವು
ತುದಿನೊದಲರಿಯದಿಹ ಸಮಾಧಿಯಲಿ ! ಎಲ್ಲವೂ
ಜಲಪಾತ ನಾಟಕಕೆ ಸಮೆದಿರುವ ರಂಗದೊಲು
ರಂಜಿಸಿವೆ.

ಧುಮುಕುತಿದೆ ಹುಚ್ಚು ಹೊಳೆ ಕವಲೊಡೆದು
ಹಾಲು ಹೊಳೆಗರೆವಂತೆ, ಹಿಟ್ಟುರುಳಿ ಸುರಿವಂತೆ,
ಬಿಳಿಮಂಜು ಹರಿವಂತೆ, ಹತ್ತಿತೊರೆಯಿಳಿವಂತೆ,
ಬಿಳಿಯ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮೊಗ್ಗುಗಳ ಗಿರಿ ನಿರ್ಝರಿಣೆ
ಎಡೆಬಿಡದೆ ಧುಮುಧುಮುಕಿ ಹರಿವಂತೆ, ಬೆಳ್ಳೊರೆಯ

ಹೊಳೆ ತುಂತುರಿನ ವೇಷವನು ಧರಿಸಿ ನೆಗೆವಂತೆ,
 ಮುಗಿಲ ಬೆಳ್ಳೊರೆಯಂತೆ ಕರಿಬಂಡೆಗೆದುರಾಗಿ
 ಧುಮುಕುತ್ತಿದೆ ಹುಚ್ಚುಹೊಳೆ ಓಂಕಾರವನು ಕೂಗಿ !
 ಈ ಅನಾಹತ ನಾದದಲಿ ಮುಳುಗಿ ಮರವಟ್ಟು
 ಯೋಗಮೂರ್ಛೆಗೆ ಸಂದು ಹೋದಂತಿಹುದು ತಿರೆ !
 ಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದಲೆ ಶಾಂತಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದಂತಿಹುದು !
 ಪಾತಾಳದೊಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಗೆ
 ಹಬ್ಬಿದಂತಿದೆ ಮೆರೆವ ಆ ನೀಳ ಮಳೆಬಿಲ್ಲು
 ಆ ದೂರದಾಳದಲಿ ! ಕೆಳಗಿರುವ ನೀರೇಳು-
 ರಂಗುಗಳನುಟ್ಟು ರಂಜಿಸಿದೆ. ಅದೊ ಕೆಳಗಲ್ಲಿ
 ಬಿದ್ದು ಹರಿಯುವ ನೀರು ಧುಮುಕಿದಾಯಾಸದಲಿ
 ಬೆವರಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರನೆಳೆದು ;
 ಸತಿಯೊಡನೆ ನೀಚ ಕಲಹವನಾಡಿ ಕೋಪದಲಿ
 ಕ್ಷಣಿಕ ಉದ್ರೇಕದಲಿ ಬಾಳು ಬೇಸರವೆಂದು
 ಹುಸಿನಂಬುಗೆಯನಾಂತು ಮನೆಯಿಂದ ಪೊರಮಟ್ಟು
 ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಂ ಗೈಯಲುಜ್ಜುಗಿಸಿ
 ಕೈಗೂಡದೆಯೆ ಸೋತು, ಗುಟ್ಟು ಬಯಲಪ್ಪುದೋ
 ಎಂಬ ಭಯದಲಿ ನಾಚಿ ಬನದ ಹೊದರಿನ ನಡುವೆ
 ಮುದುಗಿ ಹುದುಗುವ ಹೆಣ್ಣು ಹರಿದು ನುಸಿವಂದದಲಿ
 ಕೆಳಗೆ ಹಾರಿದ ಹೊಳೆಯು ಮೈಯುಡುಗಿ ಕಿರಿದಾಗಿ
 ನಾಚಿ ಬೆವರುತ ನಡುಗಿ ಬಂಡೆಯಡಿಯಲಿ ಹೊಕ್ಕು
 ಮೈಗರೆದು ಮರೆಯಾಗಿ ಮರಳಿನಿತು ದೂರದಲಿ
 ಬೆಟ್ಟಗಳ ಕಿರುಗಣಿವೆಯಿಕ್ಕಟ್ಟಿನಲಿ ಇಣಕಿ,
 ಯಾರೊ ಕಂಡರು ಎಂದು ತಿರುಗಿ ನೋಡುತ್ತಳುಕಿ,
 ನಡೆಯಲಾರದೆ ನಡೆದು ಹರಿಯುವಳು ಪಾವನೆಯು

ಪಾಪದಿ ಪತಿತಳಾಗಿ! ಓ ಸಖಿ ಶರಾವತಿಯೆ,
 ರುದ್ರಕಾರ್ಯವನೆಸಗಿ ಕ್ಷುದ್ರಳಾದೆನು ಎಂದು
 ದುಗುಡಪಡಬೇಡಮ್ಮ; ಬಾಳಿನಲಿ ಬೀಳುವುದು
 ಸಹಜವಾಗಿರುವಂತೆ ಬಿದ್ದೇಳುವುದು ಸಹಜ.
 ಸಾಧಕಗೆ ಬೀಳುವುದು ಏಳುವುದರಂತೆಯೇ
 ಚಿಹ್ನೆಯು ಪುರೋಗತಿಗೆ. ನಿಲ್ಲುವುದೆ ಸಾವು;
 ಚಲಿಸುವುದೆ ಬಾಳು. ನನ್ನಿಯನ್ನರಸಿ ತೆರಳುವರು
 ನಾವು; ನಮಗೇಳುವುದು ಬೀಳುವುದು ಗುರಿಯಲ್ಲ.
 ಎದ್ದರೂ ಬಿದ್ದರೂ ನನ್ನಿಯೆಡೆಗೆಡೆಬಿಡದೆ
 ಮೇಲೇರುವುದೆ ಗಮ್ಯ. ದಿಟದಿಂದಲಾವಗಂ
 ದಿಟಕೇರುವೆನೆ ಹೊರತು ಸಟಿಯಿಂದಲೆಂದಿಗೂ
 ದಿಟಕೇರಲರಿದು. ಸಟಿಯೆನಿತನೊಡ್ಡೈಸಿದಡೆ
 ದಿಟದ ಕಿಡಿ ಚಿಮ್ಮುವುದು? ಮಿಥೈ ಬಾಹುಳ್ಯದಿಂ
 ಸತ್ಯವೆಂತಾಗುವುದು? ಕತ್ತಲೆಯ ಮೊತ್ತಮಂ
 ನಾವೆನಿತು ಕಡೆದರೂ ಕಾಂತಿಯಣುವಾದರೂ
 ಹೊಮ್ಮುವುದೆ?

ಎದೆಗೆಡದೆ ನಡೆ, ಸಖಿ ಶರಾವತಿಯೆ;
 ನಿನ್ನಿನಿಯ ಕಡಲೊಡೆಯನ್ನರಸಿ ನೀನಾವ
 ಕೆಚ್ಚಿನಲಿ ಅಡಿಗಳೊಂಬೈನೂರನೆಣಿಸದೆಯೆ,
 ನನ್ನಿಯನ್ನರಸುತಿಹ ಧೀರ ಜಿಜ್ಞಾಸು ತಾಂ
 ಧೈರ್ಯದಿಂದೆಂತುಟಜ್ಞಾನದಾ ಮೋಹವನು
 ಕಲ್ಲುಮನಸನು ಮಾಡಿ ಕಡಿದು ನುಗ್ಗುವನಂತೆ
 ಧುಮುಕಿದೆಯೊ, ಮೇಣದೇ ಕೆಚ್ಚಿನಲಿ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ
 ಕಂದರಗಳಿಡುಕಿನಲಿ ಹಿಂಜರಿಯದೆಯೆ ನುಗ್ಗು!
 ನಿನ್ನ ಮನದನ್ನನನು ನೀನು ಸೇರಲೆ ಬೇಕು!

ನನ್ನಿಯೆಂಬುದು ಕೊರಳಿನಲಿ ಮುಡುವ ಕೋಮಲದ
ಹೂವಾಲೆಯಲ್ಲು, ಎದೆಗಿರಿದುಕೊಳ್ಳಲೆ ಬೇಕೆ
ಬೇಕಾಗಿರುವ ಹೊನ್ನಿನ ಕತ್ತಿ ಎಂಬುದನು
ತಿಳಿದು ನಡೆ ಎದೆಗೆಡದೆ, ಓ ಸಖಿ ಶರಾವತಿಯೆ;
ನಿನ್ನ ಮನದೆಣಿಕೆಯನು ನೀ ಪಡೆದೆ ಪಡೆವೆ!

ನೀಲಿಯಾಕಾಶದಲಿ, ಮಿಡಿದರೊಡೆಯುವುದೇನೋ
ಎಂಬಂದದಲಿ ತೊಳೆದ ತೆಳು ನೀಲಿಗಾಜಿನೊಲು
ತೋರುವಾಕಾಶದಲಿ, ತೊಳಲಿ ಬಹ ಹಾಲ್ಗನೆಯ
ನೊರೆಮುಗಿಲ ಬೆಳ್ಳೆರೆಯ ನಡು, ತೇಲಿಯೈತರಲು
ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಚಂದಿರನು, ಬೆಟ್ಟ ಬನಗಳ ಮೇಲೆ
ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳನು ಚಿಲ್ಲಿ; ಕತ್ತಲೆಯನಟ್ಟುತ್ತ,
ಹಕ್ಕಿಗಳನೆಚ್ಚರಿಸಿ ನುಣ್ಣರವ ದನಿಗೈಸಿ,
ಬನದ ಹಸುರಿನ ಸಿರಿಯ ಹೊನ್ನಿನಲಿ ಮಿಯಿಸುತ
ಹೊಂದೇರನೇರಿ ಪಗಲಾಣ್ಣನು ದಿಗಂತದಲಿ
ಪೂರ್ವ ಸರ್ವತದುತ್ತಮಾಂಗದಲಿ ಮೈದೋರೆ ;
ತಿರೆಯೆಲ್ಲವನು ನುಂಗಿ ಕಾಳರಾತ್ರಿಯು ನಿಲಲು
ಮಾನದಲಿ ; ಜಾವನವ ಕೊನರಿಸುತ ಬಿಂಕದಲಿ
ವೈಯಾರದಲಿ ಚೈತ್ರನೈತರಲು ; ಬಾನಿನಲಿ
ಕರ್ಮುಗಿಲ ಕೆದರುತ್ತ, ಮಿಂಚುಗಳ ಬೀಸುತ್ತ,
ಸಿಡಿಲುಗಳನೆರಗಿಸುತ ಭೋರಿಡುತ ಗರ್ಜಿಸುತ
ಮುಂಗಾರು ಮೊಗದೋರಲಾನೆಮಳೆಗರೆಗರೆದು;
ಚಳಿಗೆ ಕಂಬಳಿ ಹೊದೆದು ಮಾಗಿಯೈತರೆ, ಗಿರಿಯ
ತಪ್ಪಲಲಿ ಮಂಜುಗಳ ಮಂದೆಯನು ಮೇಯಿಸುತ;
ತರಗೆಲೆಯ ತುಳಿದು ಮರ್ಮರನಾದ ಗೈಯುತ್ತ
ಬನದ ತರುಗಳ ನಡುವೆ ಬಿಸಿಯುಸಿರ ಬೇಸಗೆಯು

ದಣೆದುಬರೆ ; ವರ್ಷಸೋಪಾನಗಳನೇರುತ್ತ,
ಯುಗಗಳೆಂಬುವ ಘಟ್ಟದಲಿ ತಂಗಿ ಮುಂಬರಿದು
ಕಾಲದೇವನು ಯಾತ್ರೈಗೈಯುತಿರೆ; ಭಾರತವೊ,
ರಾನಾಯಣವೊ ಮಿಂಚಿ ಮುಳುಗುತಿರೆ ; ಹರಿ ತನ್ನ
ನಿದ್ದೆಯಲಿ ಜಗದ ಕನಸನು ಕಂಡು ನಲಿಯುತಿರೆ
ನೀ ಥುಮುಕು, ಓ ಸಖಿ ಶರಾವತಿಯೆ, ಇಲ್ಲಿ ಬಹ
ಜನರೆದೆಯ ಕನ್ನಡಿಗೆ ತಗುವ ಬಿಂಬವನಿತ್ತು !

ನೋಡಿದವರೆದೆಯಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯತನವನು ಅಳಿಸಿ,
ತನ್ನ ವಿಾರುವ ಹಿರಿತನಕೆ ಮಣೆದು ಮೈಮರೆವ
ಹಿರಿತನವು ಮೂಡುವಂತೆಸಗುವುದೆ ಹೆಗ್ಗುರುತು
ದಿಟವಾದ ಹಿರಿತನಕೆ. ತನ್ನನೇ ತಾ ವಿಾರಿ
ಮುಂಬರಿಯದಿಹ ಬಾಳು ಮಳಲ ಬಯಲಿನ ಬಾಳು.
ಮಹಿಮೆಯಿರುವುದು ಮಹಿಮೆ ಮೂಡುವಂದದಿ ನಾಡೆ
ದೊಡ್ಡದಿರುವುದು ಕಿರಿದರೆದೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡತನ
ಮೊಳೆದೋರುವಂತೆ ಆದರ್ಶವನು ತೋರಿಸಲು.
ಓ ಸಖಿ ಶರಾವತಿಯೆ, ನನ್ನೆದೆಯ ರಂಗದಲಿ
ಹಿರಿಯ ಭಾವಗಳುದಿಸುವಂತೆಸಗಿರುವ ನೀನು
ಹಿರಿಯಳಾ: ನಿನ್ನ ಬಳಿಯೊಳೆ ಕುಳಿತು ಧ್ಯಾನದಲಿ
ಮುಳುಗುವೆನು-ಸತ್ಯಸೌಂದರ್ಯಧಾಮದೆಡೆಗೆ !

ಬೆಳ್ಳಿಗಳು

ಮೂಡಲಲಿ ಬನದುಡೆಯ ಪೆರ್ಬೆಟ್ಟದಂಚಿನಲಿ
ಮಗುವಿನೆಳೆನಗೆಯಂತೆ ಬೆಳಕು ಹಬ್ಬಿ
ಮೆಲುಮೆಲನೆ ಮೌನದಲಿ ಬಾಂದಳದೊಳಡಿಯಿಟ್ಟು
ಮೂಡಿದನು ತಣ್ಣದಿರನಿಳೆಯ ತಬ್ಬಿ !
ಮೇಲೆ ಹೊಳೆದುವು ತಾರೆ ; ಬಿಳಿಯ ಮುಗಿಲಲ್ಲಲ್ಲಿ
ಸೊಬಗಿನಲಿ ಸೆರೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಚಲಿಸಲಿಲ್ಲ ;
ಸದ್ದಿಲ್ಲದಿರುಳಿನಲಿ ಕೌಮುದಿಯ ಕುಡಿಕುಡಿದು
ವೈಮರೆತು ಮಲಗಿದುವು ಬನಗಳೆಲ್ಲ !
ಕಬ್ಬಿಗನ ಮಾತುಗಳ ಬಡತನಕೆ ನನ್ನೆದೆಯು
ಮರುಕದಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತಿರೆ ಮೂಕನಾದೆ !
ಜೊನ್ನದಿಂಪನು ನೋಡಿ, ಜೊನ್ನದೊಳು ತೇಲಾಡಿ
ಜೊನ್ನದಲಿ ಜೊನ್ನಾಗಿ ಕರಗಿಹೋದೆ !

ಬೈಗಿನಲ್ಲಿ

ಉರಿದು ಉರಿದು ಉರಿದು ಸಂಜೆ
ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನಾಯ್ತು ಬಂಜೆ;
ಮುಗಿಲು ಮಾಗಿ, ಬಣ್ಣವೋಗಿ,
ಬೂದಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಲಾಗಿ,
ನಿಶಿಯ ಮಸಿಯ ಮುದ್ದೆ ಬಿತ್ತು;
ಭುವನ ಕವನವಳಿಸಿದತ್ತು !

ಆದರದೋ ಮೇಲೆ ನೋಡು !
ನೂರುತಾರೆ, ಸಗ್ಗವೀಡು !
ಕಾಂತಿ ಕಾಣದಿರುವ ನನ್ನಿ
ಅಂಧಕಾರ ಸುಲಭವೆನ್ನಿ !
ಸಾವು ನನ್ನ ನಳಿಸಲಿಲ್ಲಿ
ತಾರೆಯಾಗಿ ಹೊಳೆವೆನಲ್ಲಿ !

ಶಾಂತಿ ಬರುವಳು

ಮೂಡುದೆಸೆಯ ಬೆಟ್ಟದುದಿಯನೇರಿ ನೇಸರೆಸೆವ ಮುನ್ನ,
ಬೆಳಕು ತಿಳಿಯ ಬಾನಿನಿಂದ ತುಳುಕಿ ಭೂಮಿಗಿಳಿವ ಮುನ್ನ,
ಹಂಡಹಕ್ಕೆ ಸಿಳ್ಳಿನಿಂದ ಜಗವನೆಚ್ಚರಿಸುವ ಮುನ್ನ,
ಹರಿಯುವಿರುಳ ಮಡಿಲಿನಿಂದ ಶಾಂತಿ ಚಿಮ್ಮಿ ಬರುವಳು !

ಕಣ್ಣುಹೋಹ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ತಳಿರು ಹೂವು ಮೊಗ್ಗು ಮೆರೆಯೆ,
ಬಳ್ಳಿಗಳಲಿ ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕೆ ಬಳಗ ಹಾಡಿ ಕರೆಯೆ,
ಹೊಳೆವ ಹಿಮದ ಮಣಿಗಳೆಲ್ಲ ಎಳೆಯ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಮಿರುಗೆ,
ನನೆಯ ಕೊನೆಯ ತೊಟ್ಟಿಲೇರಿ ಶಾಂತಿ ನಗುತ ಬರುವಳು !

ಸದ್ದೆ ಇಲ್ಲದಿರುಳಿನಲ್ಲಿ ಮಲೆಗಳೆಲ್ಲ ಮಲಗಿ ಇರಲು,
ಹಿಂಡನಗಲಿ ಬಂದ ಮುಗಿಲು ಇಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುತ್ತಿರಲು,
ಮರದ ಕರಿಯ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಮಿಣುಕು ಹುಳುಗಳಿಣುಕುತ್ತಿರಲು,
ಚಂದ್ರಕಿರಣತತಿಯಮೇಲೆ ಶಾಂತಿ ತೇಲಿ ಬರುವಳು !

ಬಾಳ ಬಲೆಯ ನಡುವೆ ಸಿಲುಕಿ ಜೀವ ಬರಿದೆ ನೋಯುತ್ತಿರಲು
ಬಗೆಯು ಕದಡಿ, ಬೆಪ್ಪುಹೆಚ್ಚಿ, ತಿಳಿವು ಬಟ್ಟೆಗೆಡುತಲಿರಲು,
ದೇವನೆದೆಯ ನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಕುಣಿವ ದನಿಯ ನೆನಪು ಬರಲು,
ಸೊಗದ ಬಾಗಿಲೊಡೆದುಕೊಂಡು ಶಾಂತಿ ನಗುತ ಬರುವಳು !

ಮನ್ನಿಸಿ ನನ್ನ ಪರಾಧವನು

ಕಬ್ಬಿಗರಿಯದೆ ಕೀರ್ತಿಯ ಪಡೆಯದ,
ಕಾವ್ಯರಂಗದಲಿ ನಲಿ ನಲಿದಾಡದ,
ರಸಿಕರ ಕಂಗಳ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬೀಳದ,
ಸುಂದರ ತರುಗಳೆ, ಸುಂದರ ವೃಗಗಳೆ,
ಸುಂದರ ಸುನುಗಳೆ ಪಕ್ಷಿಗಳೆ,
ಮನ್ನಿಸಿ ಕವಿಗಳ ಪಾಪವನು ;
ಮುನಿಗಳೆ ಕೊಡದಿರಿ ಶಾಪವನು !
ಮರೆತಿರೆ ನಾ ಹಾಡಿಹ ಕವನಗಳಲಿ
ಮನ್ನಿಸಿ ನನ್ನ ಪರಾಧವನು !
ನಿಮ್ಮನು ಮಲೆನಾಡಿನ ಬಣ್ಣನೆಯಲಿ
ತೊರೆದರೆ ನಾನೆ ನರಾಧಮನು !
ಗೆಳೆಯನು, ತಿಷ್ಯನು, ದಾಸನು ನಿಮಗೆ ;
ಗುರುಗಳು ಪೂಜ್ಯರು ನೀವೆನಗೆ !
ಚಿರಋಣಿಯಾಗಿಹೆ ನಾ ನಿಮಗೆ !
ನೇಹಿಗರಿಲ್ಲದೆ ಬೇಸರಗೊಂಡಿರೆ,
ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ನಾ ತೊಳಲುತಲಿರೆ
ಸಂತಸವಿತ್ತಿರಿ ಜತೆಗೂಡಿ !
ಲೋಕದ ಮೋಹದ ಮಾಯೆಯ ಬಲೆಯಲಿ
ಹೊಲಬುಗೆಟ್ಟು ನಾ ಬರಿದೆ ತಿರುಗುತಿರೆ
ಕರುಣಿಸಿ ದಾರಿಯ ತೋರಿದಿರಿ !
ಕತ್ತಲು ಕವಿತರೆ, ಬೆದರುತಲೆದೆಯಿರೆ,
ಶಾಂತಿಯ ಕಾಂತಿಯ ನೀಡಿದಿರಿ !
ತವಸಿಗಳರಿಯದೆ, ಸಾಧಿಸಿ ಬಯಸುವ
ಸತ್ಯದ ನೆಲೆಯನು ಬಡ ಕಬ್ಬಿಗನಿಗೆ
ಒಲೈಯ ದಾನವ ಮಾಡಿದಿರಿ !

ಮನ್ನಿಸಿ ನನ್ನ ಪರಾಧವನು

ಹಿಂದೆಯು ನೆಚ್ಚಿದೆ, ಮುಂದೆಯು ನೆಚ್ಚುವೆ,
ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಗಳು ನೀವೆನಗೆ.
ದೇವನ ರೂಪವ ಕಾಣುವೆ ನಿಮ್ಮಲಿ,
ದೇವನ ವಾಣಿಯ ಕೇಳುವೆ ನಿಮ್ಮಲಿ,
ನಿಮ್ಮನುಭವದಲಿ ತಿವನನುಭವವಿದೆ,
ದೇವನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ನೀವು!
ತರುಗಳೆ, ಸುಮಗಳೆ, ವ್ಯುಗಗಳೆ, ಖಗಗಳೆ,
ನಿಮಗಿದೊ ನಮಿಸುವೆ ಭಕ್ತಿಯಲಿ !

ಕಾಜಾಣ

ಕೋಗಲೆಯಂತೆಯೆ ಬಣ್ಣವು ನಿನಗಿದೆ,
ಕೋಗಲೆಯಿಂಚರಕಿಮ್ಮಡಿಯಿಂಚರ !
ಕೋಗಲೆಗೆಲ್ಲಿದೆ ನಿನಗಿರುವಂತಹ
ಪುಕ್ಕದ ನೇಲುವ ಗರಿಯೆರಡು ?
ಕೋಗಲೆಯನಿದನಿಯೊಂದೇ ಆಗಿದೆ
ನಿನ್ನದು ಬಹು ವಿಧವಾಗಿಹುದು !
ಕೋಗಲೆಯಂದದಿ ಹೆರವರ ಮನೆಯಲಿ
ಹುಟ್ಟಿದ ತಬ್ಬಲಿ ನೀನಲ್ಲ !
ಕೋಗಲೆಯಂದದಿ ಹೊಲಸನು ತಿನ್ನುವ
ಕಾಗೆಗೆ ನೀ ಋಣಿಯಾಗಿಲ್ಲ !
ಶೂದ್ರನೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿ, ಶೂದ್ರನೆ ಬೆಳೆಯಿಸಿ,
ಶೂದ್ರನು ಕೊಟ್ಟಾಹಾರವ ತಿಂದಿಹ
ಕೋಗಲೆಗೆಲ್ಲಿಯ ದ್ವಿಜತನವು ?
ಕಾಗೆಯ ಮರಿಗಳ ಸಂಗದಿ ಬಳೆದಿಹ
ಆ ಪರಪುಟ್ಟನು ನಿನಗೇನೆಯೆ ?
ಬನದೇವನೆಯಲಿ ರಿಸಿಕುವರರವೊಲು
ಜನಿಸಿದ ಪರಿಶುದ್ಧಾತ್ಮನು ನೀನಹೆ ;
ಸಾಟಿಯೆ ನಿನಗಾ ದೇಸಿಗನು ?
[ಮನ್ನಿಸು ಕೋಗಲೆ ! ಕೂಗುವೆ ಏತಕೆ ?
ಹೆರರನು ಹೊಗಳಲು ನಿನ್ನನು ಬೈದೆನೆ ?
ಮನ್ನಿಸು ಕವಿಯಪರಾಧವನು !
ಸಿಶಿಯಲ್ಲೇತಕೆ ಕೂಗುತಿಹೆ ?
ಬೆಳಗುವ ತಿಂಗಳ ಬೆಳಕಿಲ್ಲ !
ತಿರಿಯನು ಸಿಂಗರಿಸೈತಹ ಪೆಂಪಿನ
ಸುಗ್ಗಿಯು ಬಂದಿಹ ಕನಸಾಯ್ತೆ ?

ಕಾಜಾಣ

ಹಿಂದಿನ ಹರುಷದ ನೆನಸಾಯ್ತೆ ?
 ಹೆಮ್ಮೆಯ ಮಧುನ್ಯಾಸ ಬಂದಿಹನೆಂದು ?
 ಚೈತ್ರನು ಶಿಶಿರನ ಕೊಂದಿಹನೆಂದು ?
 ಸಂತಸವೇ ಸೆರೆ ತೊಲಗಿತು ಎಂದು ?
 ಸೊಕ್ಕೇ ಬಿಡುಗಡೆ ದೊರಕಿತು ಎಂದು ?
 ಇತರರ ಸೊಬಗನು ಬಣ್ಣಿಸಲಿಯನು
 ಕರುಬುವ ಹೆಣ್ಣಿನ ತೆರದಿಂದೆ,
 ಕಾಜಾಣವ ನಾ ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ
 ಮಚ್ಚರವೇತಕೆ ನಿನಗೆಲಿ ಹಕ್ಕಿ ?
 ಗುಣವಿರುವೆಡೆ ಮತ್ಸರವೇಕೆ ?
 ಹಿಂದೆಯೆ ನಿನ್ನನು ಹೊಗಳಿಹೆನಲ್ಲಾ :
 ಸಾಲದೆ ಮಾಡಿಹ ಹೊಗಳಿಕೆಯೆಲ್ಲಾ ?
 ರಾತ್ರಿಯ ಕಾಲದೊಳೂಳುವುದೇತಕೆ ?
 ಗೂಬೆಯ ಜಾತಿಯ ನೀನೇನು ?
 ಕಬ್ಬಿಗರೆಲ್ಲರು ಹೊಗಳಿಹರೆಂದು
 ಹೆಮ್ಮೆಯು ತಲೆಗೆರಿಯುವುದೆ ಇಂದು ?
 ಮುದ್ದಿನ ಕೋಗಿಲೆ, ನಚ್ಚಿನ ಕೋಗಿಲೆ,
 ಕಬ್ಬಿಗರೊಲೆಯ ಕೋಗಿಲೆಯೆ !
 ಹೊಗಳಿದೆನಲ್ಲವೆ ? ಸುಮ್ಮನಿರು !
 ಕಾಜಾಣವ ನಾ ಬಣ್ಣಿಪೆ ಕೇಳು !
 ಪರರೊಳ್ಳಸದಲಿ ಸಂತಸ ತಾಳು !]
 ಕಾಜಾಣವೆ, ಕೋಗಿಲೆಗಿರುವಂದದಿ
 ಮಾಗಿಯ ಬಂಧನ ನಿನಗಿಲ್ಲ !
 ಸೆರೆಬಿಡಿಸಲು ಮಧು ಬರುವನು ಎಂಬಾ
 ಬಯಕೆಯ ದಾಸ್ಯವು ನಿನಗಿಲ್ಲ !

ನವಿಲು

ನಿತ್ಯ ವಿಮುಕ್ತನೆ ನಿಜ ನೀನು !
ನೀನಿಂತಿರುತಿರೆ, ಕಬ್ಬಿಗರಂದು,
ಕಬ್ಬಿಗರೆನ್ನಿ ಸಿಕೊಳ್ಳುವರಂದು,
“ ಕೋಗಿಲೆ! ಕೋಗಿಲೆ! ಕೋಗಿಲೆ ” ಎಂದು

ಕೂಗುವರೇಕೋ ನಾನರಿಯೆ !
ನಾನೂ ಕೂಗಿದೆ ನಿನ್ನ ನು ಮರೆತು ;
ಮರೆಯೆನು ನಾನಿನ್ನೆಂದೆಂದು !
ಬನಗಳಲೊರ್ದನೆ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ,
ಕವಿತೆಯ ಬರೆದುಲಿಯುತಲಿರುವಾಗ,
ಮರಗಳ ನೆತ್ತಿಯನೇರುತ ನಾನು
ಸುತ್ತಣ ಸೊಬಗನು ಬಣ್ಣಿಸುವಾಗ,
ನಿನ್ನಿಂಚರವನು ಕೇಳಿಹೆನು,
ಹಿಗ್ಗುತ ಮುದವನು ತಾಳಿಹೆನು.
ಪಿಕ ಪಾಡಿದರೇನಾಗುವುದಂತೆಯೆ
ನಿನ್ನಿಂಚರದಿಂದಾಗುವುದು !
ನೀ ಮಲೆನಾಡಿನ ಕೋಗಿಲೆಯು !
ಹೆಮ್ಮೆಯನರಿಯದ ಕೋಗಿಲೆ ನೀನು !
ಕೋಗಿಲೆ ಎನೆ ವೈಯಾರದ, ಬೆಡಗಿನ,
ಬಿಂಕದ ಕಾಜಾಣವು ತಾನು !

ದೋಣಿ ಹಾಡು

ದೋಣಿ ಸಾಗಲಿ, ಮುಂದೆ ಹೋಗಲಿ, ದೂರ ತೀರವ ಸೇರಲಿ !
ಬೀಸುಗಾಳಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತೇಳುವ ತೆರೆಯ ಮೇಗಡೆ ಹಾರಲಿ !

ಹೊನ್ನ ಗಿಂಡಿಯ ಹಿಡಿದು ಕೈಯೊಳು ಹೇನುವಾರಿಯ ಚಿಮುಕಿಸಿ,
ಮೇಘವಾಲೆಗೆ ಬಣ್ಣವೀಯುತ ಯಕ್ಷಲೋಕವ ವಿರಚಿಸಿ,
ನೋಡಿ, ಮೂಡಣದಾ ದಿಗಂತದಿ ಮೂಡುವೆಣ್ಣಿನ ಮೈಸಿರಿ
ರಂಜಿಸುತ್ತಿದೆ ! ಚೆರುವೆಯಾಕೆಗೆ ಸುಪ್ರಭಾತವ ಬಯಸಿರಿ !

ಕೆರೆಯ ಅಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಮಿಂಚಿನ ಹನಿಗಳಂದದಿ ಹಿಮಮಣಿ
ಮಿಂಚುತಿರ್ಪುವು ಮೂಡುತ್ತೈತರೆ ಬಾಲಕೋಮಲ ದಿನಮಣಿ !
ಹಸುರು ಜೋಳದ ಹೊಲದ ಗಾಳಿಯು ತೀಡಿ ತಣ್ಣಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ,
ಹುದುಗಿ ಹಾಡುವ ಮತ್ತಕೋಕಿಲ ಮಧುರವಾಣಿಯ ತರುತ್ತಿದೆ !

ದೂರ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ತೇಲುವ ಬಿಳಿಯ ಮೋಡವ ನೋಡಿರಿ ;
ಅದನೆ ಹೋಲುತ್ತ, ಅಂತೆ ತೇಲುತ್ತ ದೋಣಿಯಾಟವನಾಡಿರಿ !
ನಾವು ಲೀಲಾಮಾತ್ರ ಜೀವರು, ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಲೀಲೆಗೆ !
ನಿನ್ನೆ ನಿನ್ನೆಗೆ, ಇಂದು ಇಂದಿಗೆ, ಇರಲಿ ನಾಳೆಯು ನಾಳೆಗೆ !

ಸ್ವರ್ಗವೆ, ಭೂಮಿಯೊಳಿರದಿರೆ ನೀನು

ಸ್ವರ್ಗವೆ, ಭೂಮಿಯೊಳಿರದಿರೆ ನೀನು
ಮೇಣೆಲ್ಲಿಯು ನೀನಿಲ್ಲಾ ! ಇಲ್ಲಾ !

ದೇವತೆಗಳು ನಾವಾಗಲಾರದಿರೆ
ದೇವತೆಗಳು ಇನ್ನಿಲ್ಲಾ ; ಇಲ್ಲಾ !
ಅಪ್ಪರಿಯರು ನಾವಾಗಲಾರದಿರೆ
ಅಪ್ಪರಿಯರು ಬೇರಿಲ್ಲಾ, ಇಲ್ಲಾ !

ಮೊರೆ ಮೊರೆಯುತ ಓಡುವ ಈ ತೊರೆಯಿರೆ,
ತೆರೆಗಳ ತುದಿಯಲಿ ತಿರುಗುವ ನೊರೆಯಿರೆ,
ಹಸುರು ಬನಗಳಲಿ ಹೂಬಿಸಿಲೊರಗಿರೆ,
ಕೋಮಲ ರವಿಯಿರೆ, ನಾಕವು ಈ ಧರೆ !

ಸುಗ್ಗಿಯ ಸೊಬಗಲಿ ತಿಂಗಳ ಬೆಳಕಲಿ
ಸಗ್ಗವು ಬಿದ್ದಿರುವುದು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ !
ಕಬ್ಬಿಗನಿಂಚರ ಸೊದೆಯುಂಡು ಚೆಲ್ಲಿ
ಸಗ್ಗವ ನಾಳನು ಈ ಬುವಿಯಲ್ಲಿ !

ದನಗಾಹಿ

ಮೌನವಿರೆ ಬಾನಿನಲಿ, ನಿಡ್ಡೆಯಿರೆ ಬನಗಳಲಿ,
ಬಿಸಿಲು ಮಲಗಿರೆ ಹಸುರು ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ;
ನಾಡದ್ದಿರಲು ಹಗಲ ನಡುನಿಡ್ಡೆಗನಸಿನಲಿ ;
ಜೋಂಪಿಸುತ್ತಿಹ ಮರದ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ
ನೆರಳೊಂದು ಕನಸಿನಂತಿರೆ ; ತೇಲಿ ನೆಳಲಿನಲಿ,
ಕರಿಯ ಕಿರುಬಂಡೆಗಳ ತೆರದೊಳಲ್ಲಿ
ಮಲಗಿ ತುರುಗಳು ಮೆಲುಕು ಮೇಯುತ್ತಿರೆ ; ಕೊಳಲೂದಿ
ನಲಿಯುವೆಲೆ ದನಗಾಹಿ, ತಿರೆಯೊಳಿಲ್ಲಿ
ನಿನಗೆ ದೊರಕುವ ಸೊಗದ ಮೈಮೆಯನು ಬಲ್ಲೆಯೇನು ?
ನೀನರಿಯದಿರಬಹುದು ! ನಾನದನು ತಿಳಿಯನೇನು ?
ನಡೆ ಪಟ್ಟಣಕೆ ; ಅಲ್ಲಿ ಸಂತೆಗಳ ನಡುವೆ ಸಿಕ್ಕಿ
ನೀನುಳಿದ ಸೊಗವ ನೆನೆದಳಬಹುದು ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ !

ನಡುಹಗಲು

ಬೇಸಗೆಯು ಬಂದೆನ್ನ ಪರ್ಣಶಾಲೆಯ ಮುಂದೆ
ಬಣ್ಣದ ಕನಸುಗಳನು ಹೆಣೆಯುತಿಹುದು ;
ಬೇಸತ್ತ ಬಿಸಿಯುಸಿರು ಮರದ ತಳಿರೊಳು ಹುದುಗಿ
ಸೋಮಾರಿಯಂತೆ ಕನವರಿಸುತಿಹುದು.
ಹಕ್ಕಿಗಳ ಸರವಿಲ್ಲ ; ಜಂತುಗಳ ಸುಳಿವಿಲ್ಲ ;
ಜಗದ ಜೀವದ ಕರ್ಮ ಕುಗುರುತಿಹುದು.
ನನ್ನೆದೆಯ ಆಳದಲಿ ಪಿಸುಮಾತುಗಳು ಸೇರಿ
ಏನನೋ ಒಳಸಂಚು ನಡೆಸುತಿಹವು !
ಗುಡಿಯ ಹೊಸಲೊಳು ಕುಳಿತು ಶೂನ್ಯ ದಿಗ್ವಿಶವನು,
ನಾನರಿಯೆ, ಸುಮ್ಮನೆಯೆ ನೋಡುತಿರುವೆ !
ನೀನು ಬಳಿಯೊಳೆ ಕುಳಿತು ಕಬ್ಬಿಗನನೀಕ್ಷಿಸುತ
ಮುದ್ದಿನ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯ ಬೀರುತಿರುವೆ !

ಕಿಟ್ಟಯ್ಯ

ಆನಂದನೊಡಗೂಡಿ ಸಂಜೆಯಲಿ ಸಂಚರಿಸೆ
ಆಶ್ರಮವನುಳಿದು ಪಡುವಣದೆಸೆಗೆ ತಿರುಗಿದೆನು,
ಒಂಟಿಕೊಪ್ಪಲಿನಾಚೆ ಹಬ್ಬಿರುವ ದಿಬ್ಬಕ್ಕೆ.
ದಾರಿಯಲಿ ಅದನಿದನು ಕುರಿತು ಮಾತಾಡುತ್ತ,
ನಡು ನಡುವೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಗಗನ ಪಟಕೆದುರಾಗಿ
ಹಿರಿಗನಸಿನಂತೆ ಮಲಗಿದ್ದ ಚಾಮುಂಡಿಯನು
ಬಣ್ಣಿಸುತ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಸುತ್ತಲು ತಿರುಗಿ
ದೂರದ ದಿಗಂತದಲಿ ನೀಲಿಜವನಿಕೆ ಹೊದೆದು
ಹಬ್ಬಿದ್ದ ಗಿರಿಶಿಖರ ರೇಖೆಯನು ನುತಿಸುತ್ತ,
ಬಯಲಿನಲಿ ನೆರಳೊ ನಿರುತವೊ ಎಂಬ ಸಂಶಯವ
ಮನಕೊಡರಿಸುವ ತೇನೆಹಕ್ಕಿಗಳನೆಬ್ಬುತ್ತ,
ಹಾರಲವುಗಳನೆಣಿಕೆಗೈದು ಉರೆ ಹಿಗ್ಗುತ್ತ
ಗಾಳಿಯಿಲ್ಲದ ಹಗಲ ಗಗನದ ಮುಗಿಲಿನಂತೆ
ಗೊತ್ತುಗುರಿಯಿಲ್ಲದೆಯೆ ತೇಲಿದೆವು. ಹೋಗುತ್ತಿರೆ
ಮುಂದೆ ಹಾದಿಯು ಕವಲಿದೆಡೆ, ಎಡದ ರೆಕ್ಕೆಯನು
ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ಬಲದ ರೆಕ್ಕೆಯ ಹಿಡಿದು, ಹೊಲಗಳೆಡೆ
ಇಕ್ಕಲದ ಪಾಪಾಸುಕಳ್ಳಿ ಬೇಲಿಯ ಮಧ್ಯೆ
ಹರಟುತ್ತ ಸಾಗಿ ಬರೆ ಬರೆ, ಮುಂದೆ ನಿಮಿರಿದುದು
ಕಿರುದಿಬ್ಬವೊಂದು. ಅದನೇರಿದೆವು ಎತ್ತರದಿ
ನಿಂತು ನೋಟವ ನೋಡುವಾನಂದದತಿಶಯದಿ.
ಆ ಎಡೆಯನಡರಿದೆವು. ಮೂರೆರಡು ಬಂಡೆಗಳು,
(ಕರಿಯ ಬಣ್ಣದ ಸಣ್ಣ ಕೋಣದಂತಿದ್ದುವವು)
ಅಲ್ಲಿರಲು ನಾವು ನಿಂತೆವು. ನಿಂತು ನೋಡಿದೆವು :
ನಮ್ಮ ಬಲ ಭಾಗದಲಿ ಮೈಸೂರು, ಚಾಮುಂಡಿ ;
ಎದುರಿನಲಿ ಉತ್ತು ಬಿತ್ತಿದ ಹೊಲದ ಹಸುರಿನಲಿ

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಮರಗಳು ; ದೂರ ದೂರದಲಿ
 ಅಲೆಯೇರಿ ಹಾರಿಬಹ ಬಯಲುಸೀಮೆಯ ಭೂಮಿ ;
 ಎಡದ ಭಾಗದಲೊಂದು ಹಿರಿಯ ದಿಣ್ಣೆಯ ಬೋರೆ
 ಸಂಜೆಗೆಂಪಿನ ಬಾನಿಗದುರಾಗಿ ಹಬ್ಬಿತ್ತು ;
 ಹಿಂದುಗಡೆ ಹೊಲ, ಹಳ್ಳಿ. ಆ ಸೊಬಗು, ಆ ಶಾಂತಿ,
 ಆ ಮಧುರ ನಿರ್ಜನತೆ, ಹಲಕೆಲವು ಪಕ್ಷಿಗಳ
 ಕೂಜನದಿ ಹೊರೆಯೇರುತ್ತಿದ್ದ ಆ ನೀರವತೆ,
 ಎಲ್ಲವೂ ಭವ್ಯತೆಯ ಸೀಮೆಯಲಿ ನೆಲಸಿತ್ತು !
 ಕಬ್ಬಿಗನು ಕತೆಗಾರರಿಬ್ಬರೂ ಮಾತುಳಿದು
 ಗಾಢವಾಗುತ್ತಲಿದ್ದ ಧ್ಯಾನದಲಿ ಮುಳುಗಿದರು !
 ಇಂತಿರಲು “ ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿ ಬುದ್ಧಿ ! ” ಎಂಬ ದನಿ
 ಧ್ಯಾನದಿಂದೆಮ್ಮನೆಬ್ಬಿಸಿತು. ನೋಡಿದರಲ್ಲಿ,
 ಮೊರಡು ಮೊರಡಾಗಿ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಹೊಲದಂತರದಿ,
 ಸ್ಪರ್ಣವರ್ಣದ ಲಕ್ಷ ಪುಷ್ಪಗಳ ಶೋಭೆಯಲಿ
 ಮೆರೆದಿದ್ದ ಹುಚ್ಚೆಳ್ಳು ಗಿಡಗಳೂ ಹೊಲದಲ್ಲಿ,
 ರೈತನೊಬ್ಬನು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯದಲಿ ತೊಡಗಿದುದು
 ಕಣ್ಣೆ ಬಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಅವನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ
 “ ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿ ಬುದ್ಧಿ ! ಹವವು ಚೆನ್ನಾಗಿಹುದು ! ”
 ಎಂದುಸುರಿ, ಮರಳಿ ರಾಗಿಯ ಗಿಡಗಳನು ಕೊಯ್ದು
 ರಾಶಿ ಹಾಕುವ ತನ್ನ ಕರ್ಮದಲಿ ತೊಡಗಿದನು.
 ಆ ವಾಣಿಯಾಹ್ಲಾನದಲಿ ಎನಿತು ಸರಳತೆ,
 ಎನಿತು ಆದರವೆನಿತು ವಾತ್ಸಲ್ಯವೆನಿತೊಲೈ !
 ಆ ಮಾತಿನಾ ಮೋಹದಿಂಪಿನಲಿ ಸೆರೆಸಿಕ್ಕಿ
 ಮರುಳಾಗಿ ಮುಗ್ಧಭಾವದಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಬಿಡೆ,
 ಮೆಲುಮೆಲನೆ ಮಾತು ತೆಗೆದನು ನೇಗಲಿನ ಯೋಗಿ.

ಕಿಟ್ಟಯ್ಯ

ಕಿವಿಗಳಾ ಹೊಲದ ವಾಣಿಯನಾಲಿಸುತಲಿರಲು
 ಕಣ್ಣಳವಲೋಕಿಸಿದುವಾ ಪುಣ್ಯಮೂರ್ತಿಯನು
 ಹನಿತುಂಬಿ ಆತ್ಮೀಯತೆಯಲಿ:—ನರುಷಗಳಿಂದ
 ನಯಜೀವನದ ವ್ಯದಲ ಸುಖಗಳನು ಕಾಣದೆಯೆ
 ರೂಕ್ಷವಾಗಿರುವ ಮೈ ; ಆದರೂ ಆ ಕರಿಯು
 ಬಣ್ಣದಲಿ ಬಲೈಯಿರದಿರಲಿಲ್ಲ. ನೂರಾರು
 ನೋವುಗಳ ಸಹಿಸಿ ಮೊರಡಾದ ಮುಖ ; ಆದರೂ
 ಮಾನವ ಮಹಾಗುಣಗಳಿಗೆ ಬೀಡು ಎನಲಹುದು.
 ಬಹು ಕಾಲ ಹೊಲಗಲಸದಲಿ ಬೇಸರದೆ ತೊಡಗಿ
 ಕಷ್ಟವನೆ ಸುಖವೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವ ಒರಟು ಕೈ—
 ಭಾರತದ ನಾಕದಲಿ ಕಲ್ಪಭೂರುಹದ ಕೈ !
 ಆತನಾ ಕಣ್ಣುಗಳೊ ಪಾತಾಳದಲಿ ಕುಳಿತು
 ಸ್ವರ್ಗದ ಅಸೀಮತೆಯನೀಕ್ಷಿಸಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವ
 ತೆರದಿದಿದ್ದುವು. ತಲೆಯೊ ತೈಲವನೆ ಕಾಣದೆಯೆ
 ಮುಡಿಗಿದರಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಕೆಂಪು ವಸ್ತ್ರವದೊಂದು
 ಸುತ್ತಲಾರದೆ ಅದನು ಮುತ್ತಿಕೊಂಡಂತಿತ್ತು !
 ಅವನ ಮೈಯಲಿ ಹರಕು ಅಂಗಿ ; ಮೊಳಕಾಲಿನಲಿ
 ಚಿಂದಿ ಪಂಚಿ : ಆ ಮನೋಹರ ಮಂಗಳದ ಮೂರ್ತಿ !
 ಮುಳುಗುತಿಹ ಕನಕಮಯ ಸಂಧ್ಯೆಯ ದಿವಾಕರನು,
 ಬೈಗುವೆಣ್ಣಿನ ಕುಂಕುಮದ ಮಂಗಳಾರತಿಯು,
 ನೀಲಿಮೆಯ ಪ್ರಾಂತದಲಿ ಗಗನದಾನಂತ್ಯದಲಿ
 ದೂರ ಬಹುದೂರದಲಿ ಋಜುಕುಟಲ ಪಜ್ಜಿಯಲಿ
 ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕೆಯ ನೆನೆದು ಬೇಗ ಬಹು ಬೇಗದಲಿ
 ತೇಲಿ ಹಾರುತ ಹರಿವ ಧವಳಿಮ ಬಲಾಕಗಳು,
 ಓ ಆ ದಿಗಂತದಲಿ ಭವ್ಯತೆಯ ರೂಪಿನೊಲು

ಮೇಲೆದ್ದಿರುವ ಪಾವನತರ ಚಾಮುಂಡಿ ಗಿರಿ,
ಎಲ್ಲವನು ಗೌರವದಿ ಮೀರಿ ಮಿಗಿಲೆನಿಸಿ ಆ
ಹಸುರು ಹುಚ್ಚಿಕ್ಕೊಲದ ಪುಷ್ಟಿತ ಹರಿದ್ರದಲಿ
ರೈತನೆಸೆದನು ತನ್ನ ಶುಭದ ದಾರಿದ್ರ್ಯದಲಿ !

ಮಿಸುನಿ ಮಳೆ ಸುರಿಸಿ, ಹಸುರಲಿ ಹೊನ್ನು ಹೊಳೆ ಹರಿಸಿ
ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಪ್ರಭಾತದ ಕನಕ ರವಿ ಮೂಡೆ
ಮೂಡಲಲಿ ಹೊಲಕೆ ಬಂದಾತನಿಗೆ ನುಡಿವೆನೆನೆ
ತೆರಪಿಲ್ಲ ; ತೆರಪಿದ್ದರೂ ನುಡಿಯೆ ಜನವಿಲ್ಲ.
ಮೌನದಲಿ ದುಡಿದುಡಿದು ಬಳಲಿದಾತನು ನಮ್ಮ
ಕಂಡೊಡನೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸಾದರದಿಂದ
ಸ್ವಾಗತವನಿತ್ತು, ತನ್ನಾ ಹೊಲವೆ ತನ್ನ ಮನೆ
ಎಂಬ ನಂಬುಗೆಯಿಂದ ಕರೆದು ಸ್ವಾಗತವಿತ್ತು,
ಮೆಲುಮೆಲನೆ ಮಾತು ತೆಗೆದನು ನೇಗಿಲಿನ ಯೋಗಿ !

ಕೆಲವು ಪುಡಿನುಡಿಗಳಿಗೆ ಮಾರುತ್ತರಂಗೊಟ್ಟು
ವೈತ್ತಿಯಲಿ ಮರಳಿ ಕೇಳಿದೆನವನ ಬಡತನದ
ಸಂಸಾರ ಕಥನವನು : ನಿನಗೆನಿತು ಭೂಮಿಯಿದೆ ?
ನೀವೆನಿತು ಮಂದಿ ಮನೆಯಲಿ ? ನಿನಗೆ ಸೋದರರು
ಇಹರೇನು ? ಮಕ್ಕಳೆನಿತಿಹರು ? ಜೀವನವೆಂತು ?
ಸಾಲ ಸೂಲಗಳೊಳವೆ ? ಕಾಲ್ನು ಡೆಗಳೆನಿತಿಹವು ?
ಇತ್ಯಾದಿ. ಅದಕವನು ಕಟ್ಟಿಯೊಡೆದಂದದಲಿ
ಕಥೆಯ ನದಿ ಹರಿಸಿದನು ಕುಗ್ರಾಮ ಭಾಷೆಯಲಿ,
ಕಾವ್ಯವಾಣಿಗೆ ನಿಲುಕಲಾರದಾವೇಶದಲಿ.
ಮಾನವರು ನಾವಿರಲಿ, ವಿಶ್ವವೇ—ಕಲ್ಮಣ್ಣು,
ಮುಚ್ಚೆಂಜೆ, ಗಿಡು ಮರಗಳಾಗಸವೆ ಮೊದಲಾದ
ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ಮಹಾಶಯರು ಎಲ್ಲರೂ, ಲೋಭದಲಿ

ಕಟ್ಟಿಯು

ಕೆವುಡಾದ ಶ್ರೀಮಂತರನ್ನು ಳದು ಎಲ್ಲರೂ
 ನಿಶ್ಯಬ್ದರಾಗಿ ಆಲಿಸಿದರಾ ಸುಖದುಃಖ
 ಮಿಶ್ರ ಇತಿಹಾಸವನು, ಬಡವನ ಪುರಾಣವನು,
 ಭಾರತಿಯ ಕಂಠದಲಿ ಮಿಡುಕುವ ಪರಾಣವನು :
 “ ಮೂರು ಎಕ್ಕರೆ ಭೂಮಿ ನನಗಿಹುದು, ಬುದ್ಧಿ. ಅದು
 ನಮ್ಮ ತಂದೆಯ ತಂದೆ ಕೊಂಡಿದ್ದು. ಆರೂರು
 ರೂಪಾಯಿ ನಗದು ಹಣ ಸುರಿದು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ
 ಕೊಂಡುದಿದು. ಆದರೂ ವರುಷ ವರುಷವು ನಾವು
 ಕಂದಾಯ ಕೊಡಬೇಕು ! ಆರುವರೆ ರೂಪಾಯಿ ! ”
 ಇಂತೆನುತ ಕೈನೀಡಿ ತನ್ನ ನೆಲದೆಲ್ಲಿಯನು
 ತೋರಿದನೆನುಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ. ಆ ಭೂಮಿಯೋ
 ಬರಿಕಲ್ಲು ! ಪಾಪಾಸುಕಳ್ಳಿಯಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ
 ಪೈರುಗಳು ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾರವು ಅಲ್ಲಿ !
 ಆದರಾ ರೈತನಿಗೆ, ನಾಲ್ವತ್ತು ವರುಷಗಳು
 ಹಗಲಿರುಳು ಅಲ್ಲಿ ದುಡಿದಾತನಿಗೆ, ಆ ಹೊಲವು
 ಇಂದ್ರವನಕೆರಡುಮಡಿ ರಮಣೀಯವಾಗಿತ್ತು !
 ಏತಕೆನೆ, ಅವನ ಗೆಯ್ಯೆಯ ಕಷ್ಟದಿಂದಲ್ಲದೆ
 ನೆಲದ ಗುಣದಿಂದಲ್ಲ, ಆ ಸ್ಥಲದೊಳಾತನಿಗೆ
 ಹುರುಳಿ, ಜೋಳವು, ರಾಗಿ, ಹುಚ್ಚಿಳ್ಳೆ ಮೊದಲಾದ
 ಧಾನ್ಯಗಳು ಕೃಪೆಯಿಂದ ಬೆಳೆದು ಉಣಿಸಿತ್ತುದನು
 ಅವನು ಮರೆಯದೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ, ನೆನಹಿನಲಿ
 ಅದು ಬುತ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬರಿಯ
 ಬಂಜೆ ಭೂಮಿಯೆ ತೋರಿತಾದರಾತನಿಗೆ ಅದು
 ಹಿಂದು ಮುಂದಿಂದುಗಳ ಹೊಟ್ಟೆ ಪಾಡಿನ ಹಿರಿಯ
 ಉಗ್ರಾಣವಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ

తన్న మక్కళ ముందినభ్యుదయ మేరేదిత్తు ;
 తన్న హిరియవర ఆశీర్వాదవేసేదిత్తు ;
 రంజిసిత తన్ను ళద జీవనద సంపత్తు !
 కల్లు నేలదా ఊలది బిద్దిద్ద ఒండోందు
 ఊడియు ఆతనిగే సంతసద కిడియాగిత్తు !—
 “ జీవనకే నినగిదర టుత్పత్తి సాలువుదే ? ”
 ఎండేనలు నిడుసుయు నుడిదనననింతేందు :
 “ మళే నడసిదరే సాలువుదు, బుద్ది. ఆదరీ
 సాలినలి మళేయిల్ల. కందాయ కేడబేకె.
 కాల మిారిదరే కసుకేళ్ళవరు భూమియనే !
 ఊట్టిబట్టియ హిడిదు, మక్కళుణసనే కడిదు,
 కందాయ కేడబేకె. మళే బరలి, బరదిరలి,
 బేళే కేడలి, బేళే సుడలి, కందాయ తప్పదిదే !
 ఏనుమాడువుదేమ్మ హిరియరిత్తి నేలవ
 తేరిగే కేడదేయే నావు పరర వశమాడిదరే
 మక్కళాదసేవేంతు నావవరిగే ? ముండేమగే
 ఒళితకుదే ? నావిబ్బరణ్ణ తమ్మదిరికేవు.
 అణ్ణనిగే మగనోబ్బ ; మదువేయాగికుదవగే ;
 మక్కళేరడివే ; నిమ్మ వయసవగే. ననగోబ్బ
 మగనికను. మనేయల్లి కేంగసరు బేరికరు.
 ఇమ్మ జనరిగే ఊట్టి బట్టియేందరే ఎల్లి
 కణకాసు ? కేగో సాలద మేలే బడబదుకు
 కేరేయుతిదే.”

“ నినగేనితు సాలవిదే ? ”

“ ఇన్నరు ! ”

ಕಿಟ್ಟಿಯು

“ ಅದನೆಂತು ತೀರಿಸುವೆ?”

“ ಈಗ ಬಡ್ಡಿಯ ಕೊಟ್ಟು, ಮುಂದೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾಲ ಬಂದಾಗ ತೀರಿಸುವೆ ”.

“ ಎಷ್ಟು ಬಡ್ಡಿಯ ಕೊಡುವೆ? ”.

“ ನೂರಕ್ಕೆ ಹದಿನೆಂಟು!”

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೆಲಸವ ಮುಗಿಸಿ ಬಳಿಬಂದು ಕುಳಿತವನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಖಿನ್ನತೆ ಅಧೀರತೆಯ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ತೋರಿದುವು. ಆದರೆಮ್ಮೆಯ ಮುಂದೆ ಉಲ್ಲಾಸವನೆ ತೋರಿ ನಗುವಂತೆ ನಟಿಸಿದನು.

ರೈತನಿಗೆ ನೆರವಾಗಲೆಂಬಂತೆ ಕತ್ತಲೆಯ

ಹಿರಿನೆರಳು ಬಾನಿನಿಂದಿಳಿತಂದು ಮುತ್ತಿದುದು

ಭೂಮಿಯ ಸಮಸ್ತವನು. ದೂರ ವೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿದುವು ದೀಪಗಳು ಐಶ್ವರ್ಯಗರ್ವದಲಿ.

ಮೇಲೆ ಆಕಾಶದಲಿ ಮಿಣುಕಿದುವು ತಾರೆಗಳು

ವಿಶ್ವದೌದಾಸೀನ್ಯದಲಿ? ಅಥವಾ ಶೋಕದಲಿ?

ಕತ್ತಲಲಿ ರೈತನಾಕೃತಿಯೊಂದು ಕನಸಿನ ತೆರದಿ

ಕಾಣಿಸಿತು : ಅವನೊಂದು ವಿಶ್ವದ ಮಹಾಸ್ವಪ್ನ !

ಕಪ್ಪಾದುದನು ಕಂಡು “ ಏಳಿ, ಬುದ್ಧಿ, ನಿಮಗೆ

ಹೊತ್ತಾಯ್ತು, ಕತ್ತಲಲಿ ದಾರಿ ಕಾಣದು ; ಕಲ್ಲು

ಮುಳ್ಳುಳಿವೆ ; ಕೊರಕಲಿದೆ” ಎಂದು ರೈತನು ಹೇಳಿ

ಎದ್ದುನಂತೆವು, ಪ್ರಕೃತಿನಾಣಿಗವಿಧೇಯತೆಯೆ

ಅಪರಾಧವೆಂಬಂತೆ. ನಾವೆದ್ದು ನಿಲ್ಲಲವನೂ

ಮೇಲೆದ್ದು “ ನಾಳೆ ಬನ್ನೀ, ಬುದ್ಧಿ ! ನಾನಿಲ್ಲಿ

ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತ ನಿಮ್ಮನೆದುರು ನೋಡುತ್ತಿರುವೆ.

ಹೊತ್ತಿನಂತೆಯೆ ಬನ್ನಿ ; ಹವವು ಚೆನ್ನಾಗಿಹುದು!”

ಎಂದು ಆಹ್ವಾನವೀಯುತ್ತಲಿರಲು ಚಲಿಸಿದವು
ಮನೆಯ ಕಡೆ. ಅವನಮ್ಮ ಒಡನೊಡನೆ ಚಲಿಸಿದನು.
ಕತ್ತಲಲಿ ನಾವು ಮೂವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತ
ಸಾಗಿದವು ಬಯಲಿನಲಿ, ಮೂರು ವಾಣಿಗಳಂತೆ !
ದಾರಿಯಲಿ ರೈತನಿಗೆ ಮಲೆಯನಾಡಿನ ಕಥೆಯ
ಬಿತ್ತರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು : ಅಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಮಾರಿಮಳೆ ;
ಅಲ್ಲಿರುವ ಪರ್ವತ ಅರಣ್ಯಗಳು ಬಾನ್ಸೇರಿ
ನಾಡನೆಲ್ಲವ ನುಂಗಿ ನಿಂತಿಹವು ; ಅಲ್ಲಿರುವ
ಕಬ್ಬು, ಅಡಕೆಯ ತೋಟ, ಹುಲುಸು ಬತ್ತದ ಗದ್ದೆ,
ಎಲ್ಲ ಕಾಲದೊಳೆಲ್ಲಿಯೂ ಮೆರೆವ ಬರಿ ಹಸುರು ;
ನೀರು ನಾವ್ ಕರೆದ ಕಡೆಗೈತಹುದು. ಎಲ್ಲವನು
ಕೇಳಿ, ಶಿಶು ಕಟ್ಟುಕತೆಗೆನಿತು ಬೆರಗಾಗುವುದೊ
ಅಂತಾದನಾ ರೈತ. ಆದರವನಿಗೆ ತನ್ನ
ಕಲ್ಲು ಹೊಲವಿನ್ನುಳಿದ ಸಿರಿನಾಡುಗಳಿಗಿಂತ
ಮುದ್ದಾಗಿ ತೋರಿದುದು. ಅವನೊಳಿದ್ದುದು ಬೆರಗು,
ಕರುಬಲ್ಲ.

ದಾರಿ ಕವಲುವೆಡೆ ನಮ್ಮನು ಮನೆಗೆ
ಕಳುಹಿಬಹೆನೆಂದವನು ಹಟಹಿಡಿದು ನಿಂತಿರಲು,
“ಬೇಡ ಬೇಡೈ, ನೀನು ಗುಡಿಗೆ ನಡೆ ; ಹಗಲೆಲ್ಲ
ಉಣಿಸಿಲ್ಲ, ಹಸಿದಿರುವೆ, ದುಡಿದು ಮೈದಣಿದಿರುವೆ.”
ಎನೆ ನಾವು ಒಲ್ಲದಾತನು ನಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನಿಸಿ
“ಇಲ್ಲ ಬುದ್ದೀ, ನನ್ನ ಊಟಕಿನ್ನೂ ಹೊತ್ತು
ಬಹಳ ಇದೆ” ಎನುತ ನಮ್ಮನು ಕಳುಹಿದನು ಮಠಕೆ
ತುಸುದೂರವಿರುವವರೆಗೆ. ಒಂದೆ ಗಂಟೆಯ ನುಡಿಗೆ
ಅವನದಿಂತಹ ಮೈತ್ರಿ ! ನಾಗರಿಕರಂತಿಹರೆ ?

ಕಟ್ಟಯ್ಯ

ಆತನು ಅನಾಗರಿಕನೆ ? ಅವನ ಆ ದುಃಖದಲಿ
ಹೆರರ ಸುಖವನು ಕಂಡು ಕುದಿವ ಕರುಬಿನಿತ್ತಿಲ್ಲ ;
ತನ್ನ ನೋವನು ಕುರಿತು ನುಡಿವಾಗ ಮಾತಿನಲಿ
ಕ್ರೋಧ ಮತ್ಸರವಿಲ್ಲ, ಕೋಪವೆಂಬುವುದಿಲ್ಲ.
ಸ್ಥಿತ ಪ್ರಜ್ಞನಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿಹ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ,
ಧೀರತೆ, ಸೌಜನ್ಯಗಳು ಹುಟ್ಟುಗುಣವವಗೆ.
ನಮ್ಮೊಡನೆ ಯಾರನೂ ಆತನು ಹಳಿಯಲಿಲ್ಲ ;
ಎಲ್ಲವನು ಹೇಳಿದನೆ ಹೊರತು ಖಂಡಿಸಲಿಲ್ಲ !
ನಾಗರಿಕರಂತಿಹರೆ ? ಆತನು ಅನಾಗರಿಕನೆ ?

ಇನಿವಾತುಗಳನಾಡಿ ಕಡೆಗವನ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು
ಬರುತ್ತಿರಲು, ನಮ್ಮೆದೆ ದುಃಖ ಸಂಮಿಶ್ರಣದ
ಸ್ಮೃತಿಯ ಮಾಧುರ್ಯದಲಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿತ್ತು.
ಸ್ವಂತ ಸ್ವಾಂತದ ಚಿಂತೆಯ ತರಂಗಗಳ ಮಧ್ಯೆ
ನಮ್ಮಾತ್ಮಗಳು ತೇಲಿ ಮುಳುಗಿದುವು. ಮೌನದಲಿ,
ಧ್ಯಾನದಲಿ, ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಭವ್ಯ ಗಾಂಭೀರ್ಯದಲಿ,
ಚಿತ್ತಕೆ ಅತೀತವಹ ಗೂಢತರ ಶಾಂತಿಯಲಿ,
ಜಗದ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ಮನದಿಂದ ಜಾರುತ್ತಿರೆ
ನಡುವೆ ನಿಂತುದದೊಂದೆ ವಿಶ್ವದಾ ಶಿಶುಮೂರ್ತಿ,
ಹಸುರು ಹುಚ್ಚೆಳ್ವೊಲದಿ ಕಂಡ ರೈತನ ಮೂರ್ತಿ !
ನಾನವಗೆ ನುಡಿದಂತೆ ಬಹುಜನಕೆ ನುಡಿದಿಲ್ಲ ;
ಅವನಿಗೆ ಕರಗಿದಂತೆ ಬಹುಜನಕೆ ಕರಗಿಲ್ಲ !

ತೇನೆಹಕ್ಕಿ

ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನೆ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಿ ಹರಿಯೆ
ಸ್ನಿಗ್ಧ ಶರತ್ಕಾಲದಿ,
ಮುಗಿಲು ರಂಗವಲ್ಲಿ ಬರೆಯೆ
ವೈಷ್ಣವ ಪಟದ ನೀಲದಿ,
ವಿಯತ್ತಳದಿ ಮಾನ ಮುದ್ರೆ
ಜಗನ್ಮುಖದಿ ಶಾಂತ ನಿದ್ರೆ
ಮೆರೆಯೆ ಕೂಗಿ ಕರೆವೆ ನೀನು,
ಮುದ್ದು ಜೊನ್ನ ವಕ್ಕಿಯೆ ;
ಮೇಲೆ ನೋಡೆ ಬರಿಯ ಬಾನು ;
ಕಾಣೆ ನೀನು ಹಕ್ಕಿಯೆ !

ದೂರ ಹಾರಿ ಕರೆವೆಯೊಮ್ಮೆ
ಸ್ವರ್ಗವಾಣಿಯಂದದಿ
ಬಳಿಗೆ ಸುಳಿದು ಉಲಿವೆಯೊಮ್ಮೆ
ಮತಫ್ಯವೀಣೆಯಂದದಿ.
ಏನು ಮೋಹ, ಏನು ಮಾಯೆ !
ನಿನ್ನ ಕಲೆಯ ನೆರಳ ಛಾಯೆ
ನನ್ನ ಕಲೆ, ತೇನೆ ಹಕ್ಕಿ !—
ನಿನಗೆ ಮುಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ.—
ನುಡಿಯ ಬಲೆಯ ಸೆರೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ
ನನಗೆ ದಾಸ್ಯವಾಗಿದೆ.

ತ್ಯಾಗಿಯಂತೆ ನೆಲವನುಳಿಯೆ :
ಮಮತೆ ಮರಿಯ ಗೂಡಿದು.
ಭೋಗಿಯಂತೆ ನಭವ ಹಳಿಯೆ :
ಸಿರಿಯ ತವರು ಬೀಡದು !

ತೇನೆಹಕ್ಕಿ

ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ನೆಲಕೆ ಸೇರಿ,
ಇರುಳಿನಲ್ಲಿ ಬಾನ್ಹೆ ಹಾರಿ
ಬಿಸಿಲು ತಂಪುಗಳನು ವಿಾರಿ
ಸಮತೆಯಿಂದ ನಡೆವುದಂ
ಕಲಿಸು ನನಗೆ ಮೊದಲು ; ಕೊನೆಗೆ
ನೆಲ ಬಾನ್ಹೆಳ ಪಡೆವುದಂ !

ಬಹುಮಾನ

“ ಕುಹೂ! ಕುಹೂ! ”—ಕೋಕಿಲವಾಣಿ!

ಜಗ ಜುಮ್ಮೈಂದುದು ಅದ ಕೇಳಿ!

ನೀರವ ಪರ್ದತ ಕಾನನ ಶ್ರೀಣಿ

ಮರುದನಿಗೈದಿತು ಮುದತಾಳಿ.—

ಗಾನವ ಕೇಳಿ ಮಹಾಂಬರ ಸುಮ್ಮನೆ

ಮಾತಾಡದೆ ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು!

ಕಂದರದಲ್ಲಿದ್ದೊಂದು ಸರೋವರ

ತೆರೆಗಳ ಕೈಪರೆಯಿಕ್ಕಿತ್ತು!

ಮಾಧುರ್ಯದಿ ಪಿಕ ತನ್ನನೆ ಮರೆಯುತೆ

“ ಕುಹೂ! ಕುಹೂ! ” ಕೂಗಿತ್ತು!

ಆಲಿಸಿದೊರ್ದನು ಗಾನಕೆ ನೊಂದು

ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟನು ಇಂತೆಂದು :—

“ ಮಲೆಗಳಲುಲಿಯುವ ಓ ಕೋಗಿಲೆಯೇ,

ಬಲು ಚೆಲುವಿದೆ ನಿನ್ನೀ ಗಾನ!

ಇಂಗ್ಲೀಷಿಗೆ ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಿದರೆ

ದೊರೆವುದು ನೋಬೆಲ್ ಬಹುಮಾನ!

ಅರಣ್ಯ ರೋದನ! ಸುಮ್ಮನೆ ಹಾಡುವೆ!

ಕೇಳುವರಾರಿಲ್ಲ? ”—

ಕೂಗಿತು ಕೋಗಿಲೆ “ ಕುಹೂ ” ಎಂದು!

ತಲ್ಲಣಿಸಿತು ಜಗ ಜುಮ್ಮೈಂದು!

ಶೂನ್ಯತೆಯೇನಿದು ?

ಶೂನ್ಯತೆಯೇನಿದು ಹೃದಯದಲಿ
ಚೆಲ್ಲಿನ ನೇಸರಿನುದಯದಲಿ ?

ಎಂದಿನ ತೆರದಿ ವಿಹಂಗಮ ಸಂಕುಲ
ಚಂದದೊಳಿಂಚರ ಗೈಯುತಲಿರಲು,
ಎಂದಿನ ತೆರದಲಿ ಹಸುರು ಹುಲ್ಲಿನಲಿ
ಮಂಜಿನ ಮಣಿಗಳು ರಂಜಿಸುತಿರಲು ;

ಎಂದಿನಂತೆ ತಂಗಾಳಿಯು ತಳಿರಲಿ
ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನಲಿದಾಡುತಲಿರಲು,
ಎಂದಿನಂತೆ ಬೆಳ್ಳುಗಿಲಿನ ಮಂದೆಯು
ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಅಲಿದಾಡುತಲಿರಲು !

ಜಗವೆಲ್ಲವು ಆನಂದದಿ ತುಂಬಿರೆ,
ಸ್ವರ್ಗ ನಿರ್ವಣವನಾಲಿಂಗಿಸಿರೆ,
ಸೊಬಗಿನ ಸೊದೆಯನು ಈಂಟಲು ಬಯಸಿ
ಜೀವವು ಕಾದಿದೆ ಬಲು ಸೀರಡಸಿ !

ವಿಮರ್ಶಕ

ತಿಳಿಬಾನೆಡೆಯಲಿ ಚೆಲುವಿನ ತಿಂಗಳು
ಕಣ್ಣಿಗೆ ತಣ್ಣನೆ ಮೂಡಿದನು!
ನೋಡುತ ನಿಂತ ವಿಮರ್ಶಕನೊಬ್ಬನು
ಇಂತು ವಿಮರ್ಶೆಯ ಮಾಡಿದನು :
ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ಬೊಮ್ಮನ ಸಿಟ್ಟೆಯೊ
ಳೇ ತಣ್ಣದಿರನೆ ಸುಂದರನು ;
ಪೊನ್ನೆಳಗನು ಸೂಸುವ ಜೊನ್ನೊಡಲನೆ
ಶಾಂತಿಯ ಕಾಂತಿಯ ಮಂದಿರನು!
ಆದರೆ ಬಿಂಬದ ಬಿತ್ತರ ಸಾಲದು!
ಏನಂದರು ಬೆಂಗದಿರನ ಹೋಲದು!
ಅಲ್ಲದೆ ನಡುವೆ ಕಳಂಕವಿದೆ!
ತಾವರೆ ಚೆಲುವಾಗಿರಲೇನಂತೆ ?
ದುಂಬಿಯದರ ಬಂಡುಣಲೇನಂತೆ ?
ವಾತಾವರಣದಿ ಪಂಕವಿದೆ!
ಅಲ್ಲಿಯೆ ಪಕ್ಕದೊಳರಳುತಲಿದ್ದ
ಹೂವೊಂದಿವನ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಕೇಳಿ
ನಕ್ಕಿತು ಬಹು ಮೃದುಹಾಸ್ಯದಲಿ!
ಅಲ್ಲಿಯೆ ಮೇಗಡೆ ಮಿಣುಕತಲಿದ್ದ
ತಾರೆಗಳೆಲ್ಲ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಕೇಳಿ
ಕಿರುನಗೆ ಬೀರಿದುವಾಸ್ಯದಲಿ!
ಜೊನ್ನದ ಮಳೆಯೊಳು ನಲಿನಲಿದಾಡಿ
ಬಳಿ ಇರುಳ್ವಕ್ಕೆಯು ಹಾಡುತ್ತಿತ್ತು.
ಏತಕೊ ಏನೋ? ತಿಳಿಯದು ನೋಡಿ,
ನಾಯಿಯು ಕೂಡಾ ಬೊಗಳುತ್ತಿತ್ತು!

ವಿಮರ್ಶಕ

ಕೆಲಸವಿದ್ದ ಚಳಿಗದಿರನು, ಕೇಳದೆ
ಪ್ರಾಥ ವಿಮರ್ಶೆಯ, ಮೂಡಿದನು.
ಮೂಡಿಯೆ ಮೂಡಿದನು!
ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದ ವಿಮರ್ಶಕನಾದರೊ
ನಿಂತು ವಿಮರ್ಶೆಯ ಮಾಡಿದನು.
ಮಾಡಿಯೆ ಮಾಡಿದನು!

ಗೂಬೆ

ಬರೆಯುತಿರೆ ನೂಡುವುದು

ನಲ್ಲ ಬ್ಬವೊಮ್ಮೆ ;

ನೂಡಬಹುದಲ್ಲಲ್ಲಿ

ಬೆಳ್ಳ ಬ್ಬವೊಮ್ಮೆ.

ಹಾಡುತಿರೆ ಹೊಮ್ಮುವುದು

ಸವಿಯ ದನಿಯೊಮ್ಮೆ ;

ನಡುವೆ ಚಿಮ್ಮಲು ಬಹುದು

ಕೀಚುದನಿಯೊಮ್ಮೆ !

ಈಶ್ವರನ ಕವನದಲಿ

ನೀನೊಂದು ತಪ್ಪು !

ಮೇಣವನ ಜಾಣ್ಮೆಯಲಿ

ನೀನೊಂದು ಬೆಪ್ಪು !

ನಿನ್ನ ಕೊರಳಿನ ಕೂಗು

ಅಶುಭವದಕಾಗಿ !

ಮೇಣಿರುಳೆ ನಿನಗಾಯ್ತು

ನಿಲಯವದಕಾಗಿ !

ಶ್ರೀಪತಿಯ ಕೊಳಲಿನಲಿ

ನೀನಪಸ್ವರ.

ಅಜಸತಿಯ ವೀಣೆಯಲಿ

ನೀ ಕುಸ್ವರ !

ಅಂತು ನೀನೂ ಕೂಡ

ಕವನ, ಎಲೆ ಗೂಬೆ !

ಅಂತು ನೀನೂ ಕೂಡ

ಗಾನ, ಎಲೆ ಗೂಬೆ !

ಬಂಜೆಯ ಕನಸು

ತೆರೆಬಿದ್ದು ನೊರೆಯೆದ್ದು ಭೋರ್ಗರವ ಕಡಲೊಂದು
ಬಿಸಿಲ ಬೆಳ್ಳೆಗಳನಲಿ ಮಿಂಚುತಿಹುದು.
ಮುದ್ದಾದ ಮಗುವೊಂದು ಮೊರೆಮೊರೆದು ಹಿಂಜರಿವ
ಬಲ್ಲೆರೆಗಳಗ್ರದಲಿ ತೇಲುತಿಹುದು!
ಕಣ್ಣರಳಿ ನೈಯುಬ್ಬಿ ಕೆಚ್ಚಿನಿಂದೆಯುಬ್ಬಿ
ಹಾರಿದಳು ಕೈಚಾಚಿ ಹೆರದ ಹೆಣ್ಣು!
ಮುಂಬರಿದು ತೇಲಿ ಕಂದನ ಹಿಡಿಯೆ, ಕೈ ತಪ್ಪಿ
ಚಿಮ್ಮುತಿದೆ ಚಿಲ್ವಿನಾ ಮುದ್ದುಗಣ್ಣು!
ಕಲ್ಪಗಳು ಮಿಂಚಿದುವು; ಬಯಕೆ ಕೈಗೂಡಲಿಲ್ಲ!
ಕಟ್ಟಕಡೆಗಪ್ಪಿದಳು ಕಂದನನು ತಾಯಿಯಾಗಿ!
ಎಚ್ಚತ್ತು ಕಣ್ಣೆರೆಯೆ ಸೊಗದ ಕಂಬನಿಯೊಳಾಳ್
ತಲೆದಿಂಬು ತಕ್ಕೆಯೊಳಗಿಹುದು! ಹಾ ಬಂಜೆಗನಸೆ!

ಕೇಶಿರಾಜ

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣವನೋಡಿ ನಾ ಮಲಗಿದೆನು,
ಕೇಶಿರಾಜನ ಗರಡಿಯಲಿ ಕಾಳೆಗವ ಮಾಡಿ !
ಸ್ವಪ್ನ ಸಾವ್ರಾಜ್ಯದಲಿ ಮೆಲು ಮೆಲನೆ ಸಂಚರಿಸಿ
ಕಳೆದ ಕಾಲದ ಮಹಾಗರ್ಭವನು ಹೊಕ್ಕು
ಮರೆತ ಶತಮಾನಗಳ ಸೋಪಾನಗಳನಿಳಿದು
ಕಲ್ಪನೆಯೆರಂಕೆಗಳ ಬಿಚ್ಚಿ ಬಡಿಯುತ ಹಾರಿ
ಮೂಕ ವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿ ಶೂನ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯ ಬೀರಿ
ಭಕ್ತಿಯಲಿ, ಭಾವದಲಿ ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತೆ !
ಹಿರಿಯ ಮರುಭೂಮಿಯಲಿ ಬಟ್ಟೆಗೆಟ್ಟವನಂತೆ !
ಪಾಳುಬಿದ್ದಿಹ ಗುಡಿಯ ದೇವಮಂದಿರದಲ್ಲಿ
ಕಲ್ಪನೆಯ ಗಂಟೆಗಳ ನಾದವನು ಕೇಳುತ್ತ
ಕಲ್ಪನೆಯ ಮಂಗಳಾರತಿಯನವಲೋಕಿಸುತ
ವಿಗ್ರಹದ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲುವ ಭಕ್ತ ಕವಿಯಂತೆ !
ಕರಿಮಣಿಯನೇಳಿಸುವ ಕತ್ತಲೆಯು ಕವಿದಿತ್ತು !
ನಿದ್ದೆಯಲಿ ಮುಳುಗಿತ್ತು ಸದ್ದಿಲ್ಲದಾ ಇರುಳು !
ಎಳು ಶತಮಾನಗಳ ಹಿಂದಿನಾ ನಟ್ಟಿರುಳು !
ಎಳ್ಳೂರು ವರ್ಷಗಳ ಬಿತ್ತರದ ಬಾಂದಳವು !
ಹೊಳೆಯುತಿಹ ಚುಕ್ಕಿಗಳು ! ಬೀಸುತಿಹ ತಣ್ಣೆಲರು !
ಕುಸುಮಿಸಿಹ ತರುನಿಕರ ! ತಿರೆಯೆಂಬ ಮುತ್ತಜ್ಜಿ !
ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳದ ಮೌನ ಮೊಳಗುತಿದ್ದುದು ಅಲ್ಲಿ !
ಕಣ್ಣೆ ಕಾಣದ ನೋಟ ಮೆರೆಯುತಿದ್ದುದು ಅಲ್ಲಿ !
ಆ ಮಹಾಮೌನದೇಕಾಂತದಲಿ, ಯೋಗದಲಿ
ಕುಳಿತಿರುವ ರಸಋಷಿಯ ತೆರದಿಂದೆ ರಾಜಿಸಿತು
ಸೌಂದರ್ಯ ಯೋಗಿಯೊಲು ಎಲೆವನೆಯದೊಂದು !
ಸುತ್ತಲೆಲ್ಲಿಯು ಜನರ ಸುಳಿವಿಲ್ಲ ! ಬೀಡಿಲ್ಲ !

ಕೇಶಿರಾಜ

ಎಲೆವನೆಯದೊಂದೇ ಸನಾಧಿಯಲಿ ಕುಳಿತಿತ್ತು !
 ಆ ಭಯಂಕರ ನಿಶಿಯ ತಿಮಿರವನು ಮೂದಲಿಸಿ
 ಮಿಣಕುತಿಹ ಚಿಣ್ಣ ಹಣತೆಯ ಸೊಡರಿನೆದುರಿನಲಿ
 ಕಮಲಾಸನವನಾಂತು ಕುಳಿತ ಋಷಿಯವನಾರು ?
 ತನ್ನ ಕಾರ್ಯದಿ ತೊಡಗಿ ಕುಳಿತಿಹನು ಮೈಮರೆತು !
 ಯಾವ ಜಪವಿದು ? ಯಾವ ಪೂಜೆಯಿದು ? ಧ್ಯಾನವಿದು ?
 ಹಗಲಿರುಳು ನಿದ್ರೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ಮಾಳ್ವ ಕಜ್ಜವಿದು ?
 ಕಂಗಳಲಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದೆ ಕಾಂತಿ ! ಮೊಗದಲ್ಲಿ
 ಗಾಂಭೀರ್ಯವುಕ್ಕುತ್ತಿದೆ ! ತಿರೆಗಿರದ ತೇಜಸ್ಸು !
 ಮಾನವನೊ ? ದೇವತೆಯೊ ? ಹೇಳಬಲ್ಲವರಾರು ?

ಗ್ರಂಥಗಳ ಕಟ್ಟೀನು ರಾಶಿಯಾಗಿಹವಿಲ್ಲಿ !
 ಋಷಿವರನು ಕಂಟವನು ಹಿಡಿದು ಕೈಯಲ್ಲಿ
 ಬರೆಯುವನು, ಬರೆಯುವನು, ಕೊರೆಯುತಿಹನೆಡೆಬಿಡದೆ !
 ಪರಮ ವೈಯಾಕರಣ ! ಶಾಬ್ದಿಕಜನಮನೋಜ !
 ಕವಿ ಕೇಶಿರಾಜನೆಂದರಿತು ನಾನಿನಿತಳುಕಿ
 ದೂರದಲ್ಲಿಯೆ ನಿಂತು ಬಾಗಿದೆನು ಕೈಮುಗಿದು !
 ವಾಗ್ದೇವಿಯವನೆದುರು ಕೈಕಟ್ಟಿ ನಿಂತಿಹಳು,
 ಪಂಡಿತನ ಕರುಣೆಯನು ಬೇಡುತಿಹಳೆಂಬಂತೆ !
 ಎಲೆವನೆಯ ಮೂಲೆಯಲಿ ಕುಳಿತ ಕಬ್ಬಿಗನಾರು ?
 ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯವನು ಬರೆದ ಪಂಪನೇ !
 ಬೆದರಿ ನಿಂತಿಹನಿಲ್ಲಿ ! ಇವನಾರು ? ಸರಸತಿಯ
 ಬೊಕ್ಕಸದ ಮುದ್ರೆಯನು ಕುಟ್ಟೊಡೆನೆಂದೆಂಬ
 ಹೆಮ್ಮೆಯಲಿ ಹಿಗ್ಗಿದಾ ರನ್ನನೆಂಬುವನಿವನೆ ?
 ವೀರಕವಿ, ಋಷಿಯೆದುರು ಬೆದರುತಿಹೆ ಏಕಿಂತು ?
 ಗಜಗ, ಗುಣನಂದಿ, ಮನಸಿಜನಸಗ, ಚಂದ್ರಾರ್ಯ ,

ಶ್ರೀವಿಜಯ, ಗುಣವರ್ಮ, ನೇಮಿಚಂದ್ರ, ಹೊನ್ನ, ಹಂಸರಾಜ, ಬ್ರಹ್ಮಶಿವ, ನಾಗಚಂದ್ರ, ಜನ್ನ ಮೇಣಾ ನಾಗವರ್ಮರೇಕಿಹರಿಂತು ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯೆದುರು ಭಯದಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟು ಮಿಳ್ಳಿಳನೆ ನೋಡುವಪರಾಧಿಗಳ ತೆರದಿ ? ಕಬ್ಬಿಗರೆ, ನೀವೆಸಗಿದಪರಾಧವೇನು ? ಮಾತಿಲ್ಲ ! ಗುಡುಗಿದಾ ಪಂಪನಿಗೆ ಕೊರಳಿಲ್ಲ ! ಸಿಡಿಲಿನೊಲು ಗರ್ಜಿಸಿದ ರನ್ನನಿಗೆ ದನಿಯಿಲ್ಲ !

ಋಷಿಯ ಕಂಠದೊಳೇನು ಸಂಕೋಲೆಗಳ ಹಾರ ! ನಿಯಮಗಳು ! ಸೂತ್ರಗಳು ! ಕಂದಗಳ ಕಟ್ಟು ! ಗಮಕಱುಕುಗಳವು ! ಸಂಧಿಯದು ! ಲಿಂಗವವು ! ಶಿಥಿಲತ್ವ ಯತಿನಿಯಮವವ್ಯಯಗಳೆಂಬುವವು ! ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿಯೇ, ಕೇಶಿರಾಜನೆ, ನನೋ ! ಕೈಮುಗಿವೆನೆಲೆವನೆಯೆ ! ನಮಿಸುವೆನು, ಎಲೆ ಸೊಡರೆ ! ಕೇಶಿರಾಜನೆ, ನಿನಗೆ ದೂರದಿಂದಲೆ ಬಾಗಿ ತೊಲಗುವೆನು ! ಬಳಿಯೊಳಿಹ ಕಬ್ಬಿಗರ ಕನಿಕರಿಸು !

ನಿಯಮಗಳ ಜಾಲದಲಿ ನಾನೆಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕುವೆನೊ ಎಂದಳುಕಿ ಎದೆನಡುಗಿ ಹಿಂಜರಿದು ನಿಂತೆ ! ಆದೊಡೆಯು ಋಷಿವರನ ನಿಟ್ಟಿಸುತ, ದಿಟ್ಟಿಸುತ, ಎವೆಯಿಕ್ಕದಲೆ ನೋಡಿ ಮರಮರಳಿ ಬಾಗಿದೆನು. ನ್ಯಾಯಕರಣವಂ ಪಾಡಿ ಬೀಸಿತಲ್ಲಿಯ ಗಾಳಿ ! ನ್ಯಾಯಕರಣವಂ ಮೆರೆದು ಹೊಳೆದುವಲ್ಲಿಯ ತಾರೆ ! ಕತ್ತಲೆಯು ಕೂಡ ನ್ಯಾಯಕರಣವಂ ಬೆಳಗಿತ್ತು ! ಅರಳುತಿಹ ಹೂವುಗಳು ಸೂತ್ರಗಳ ಹೇಳಿದುವು ! ನನ್ನ ಡಿಯೊಳಿಹ ತಿರೆಯು ಕಂದಗಳ ಹಾಡಿದಳು !

ವ್ಯಾಕರಣ ಸಾವ್ರಾಜ್ಯವದು ಭಯಂಕರವಾಯ್ತು !
 ಕುರುಸೇನೆಯಂ ಕಂಡ ಉತ್ತರ ಕುಮಾರನೊಲು
 ಕಾಲು ಕಿತ್ತೋಡಿದೆನು ! ಓಡಿದೆನು ವೈಚಿಮರಿ !
 ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಲೆನ್ನ ಪಾರ್ಥನಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ !

ಹಿಂದಾರೊ ಚೀರಿದರು ! ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡೆ,
 ಕವಿತೆಯೆಂಬುವ ತರಳೆ ಬರುತಿರ್ದಳೆನ್ನೆಡೆಗೆ
 ಭೀತಿಯಿಂದೋಡುತ್ತ ! "ಅವಳ ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತ
 ಕಿತ್ತ ಕೂರಸಿಯಾಂತು ಸಂಧಿ ಸೂತ್ರಾದಿಗಳು
 " ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲೆಲೆ ತೊತ್ತೆ " ಎನ್ನು ತಾರ್ಥಟಿಸಿ
 ನುಗ್ಗಿದರು ! ನಡುಗಿದೆನು ಕೈಲಾಗದವನಂತೆ !
 ಕತ್ತಲಲಿ ಕಪ್ಪೆಯೆಡವಿದ ಹುಡುಗಿಯಂತೆ !
 ಸೂತ್ರಗಳು ಕಬ್ಬವೆಣ್ಣುನು ಹಿಡಿದು ಕಟ್ಟಿದುವು ;
 ಹೃದಯದಲಿ ಕೆಚ್ಚುದಿಸಿ ನನ್ನನಿಯಳನು ಬಿಡಿಸೆ
 ಮಾರಾಂತು ಕಡಗಿದೆನು ! ಕದನ ಭೀಕರವಾಯ್ತು !
 ಸೂತ್ರಗಳ ಕೂರಸಿಗಳೆನ್ನೆದೆಯ ಚುಚ್ಚಿದುವು !
 ಕಂದಗಳ ಬಾಣಗಳು ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ಮುಚ್ಚಿದುವು !
 ಸಂಧಿಗಳು ಸುತ್ತಿದುವು ! ತತ್ಸಮಗಳಾವರಿಸಿ
 ನೆತ್ತರನು ಹೀರಿದುವು ! ಕೋಪದಲಿ ಮೇಲ್ವಾಯ್ತು
 ಬಡಿದಿರಿದು ಕೆಡಹಿದುವು ತದ್ಭವಗಳಾಳಿ !
 ಉಪಕುಳಗಳೆಂಬ ಕಾಲಾಳುಗಳು ತೇರೈಸಿ
 ಮೆಟ್ಟಿದುವು ! ಮೂರ್ಛೆಯಲಿ ನೆಲಕುರುಳಿ ಬಿದ್ದೆ !
 ಕಣ್ಣೆರೆದೆ ; ಕನಸೊಡೆದು ಪುಡಿಯಾಯ್ತು ! ಆದೊಡಂ
 ತಲ್ಲಣಿಸಿತೆನ್ನೆದೆಯು ಘೋರಸಮರವ ನೆನೆದು !
 ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣವ ನಿಡ್ಡಿಹೋಗುವ ಮುನ್ನ
 ನಾನಿನ್ನು ಮುಂದೆಂದು ನೋಡುವುದೆ ಇಲ್ಲೆಂದು
 ಭೀಮನಂದದಿ ಪೂಣ್ಣೊದರಿ ಶಯನದಿಂದೆದ್ದೆ !

ಕಾಮದೇವ

ಓ ರತಿಪತಿಯೇ,

ಹರಿ ನಿನ್ನನು ಪಡೆದನು ಎಂದು
ತಿಳಿದಿದ್ದುವು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಂದು,
ಆ ಹರಿಯನೇ ನೀ ಪಡೆದಿಹೆ ಎಂದು
ಹೇಳುತ್ತಿವೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಂದು !
ಮತಧರ್ಮವು ನೀತಿಗಳೆಲ್ಲ
ನಿನ್ನಯ ವೈದೋರಿಕೆಯಂತೆ.
ಗಾಯನ ಕವನ ಕಲೋಪಾಸನೆಯೆಲ್ಲಾ
ವೇಷಧರಿಸಿರುವ ನೀನಂತೆ !

ಓ ರತಿಪತಿಯೇ,

ಈಶ್ವರಗೀಶ್ವರ ನೀನಂತೆ !
ಕಾಮನೇ, ನಿನ್ನನು ಹಿಡಿದವರೆಲ್ಲ
ಸೋತು ನಿನಗೆ ಶರಣಾದವರಂತೆ ;
ಒಲ್ಲದೆ ನಿನ್ನನು ಬಿಟ್ಟವರೆಲ್ಲ
ಸೋಲನೊಪ್ಪದಿಹ ಕಪಟಗಳಂತೆ !
ಸೋತರದಂತೂ ಸೋಲಂತೆ ;
ಗೆದ್ದರೆ ! ಅದು ಜಯವಲ್ಲಂತೆ !

ಓ ರತಿಪತಿಯೇ,

ನಿನ್ನ ಪೂಜಕರ ವಾದವ ಗೆಲುವುದು
ನಿನ್ನನು ಗೆದ್ದುದಕ್ಕೆ ಮಡಿಯು !
ಸೋತರು ಸೋಲು, ಗೆದ್ದರು ಸೋಲು !
ಸುಮ್ಮನಿರುವುದೇ ಬಲು ಮೇಲು !
ಕಾಮನಿಗಿಂತಲು ಕಾಮನಾದಿಗಳೆ
ಮೋಹಿಸುವುದರಲಿ ಗಟ್ಟಿಗರು.
ಕಾಮನಿಗಿದ್ದಾ ಐದು ಬಾಣಗಳು
ಸಾಲದವರುಗಳು ಹುಟ್ಟಿದರು !

ಕಾಮದೇವ

ತಾಯಿಯ ಮಗುವಿನ ನೇಹದ ಹಿಂಗಡೆ
ಕಾಮದ ಬೇರಂತೆ ;
ಅಣ್ಣತಂಗಿಯರ ಮೈತ್ರಿಯ ಬೆನ್ನಲಿ
ಕಾಮದ ಕಣ್ಣಂತೆ ;
ಮಿತ್ರರಿಗಿರುವಾ ಸ್ನೇಹದ ಹೃದಯದಿ
ಕಾಮದ ಮನೆಯಂತೆ ;
ಜಿಲುವನು ಕಂಡರೆ ಹಿಗ್ಗುವರೆದೆಯಲಿ
ಕಾಮದ ಮೊನೆಯಂತೆ.

ರಾವಣ ವಧೆಯೂ ಕಾಮನ ಚೇಷ್ಟೆ !
ಭೀಮನ ಗದೆಯೂ ಕಾಮನ ಚೇಷ್ಟೆ !
ರಾಮಾಯಣ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಕಾಮ !
ಭಾರತವೆಂಬುದು ವ್ಯಾಸನ ಕಾಮ !
ಶಿಲುಬೆಗೆ ಏರಿದ ಕ್ರಿಸ್ತನ ಆತ್ಮದ
ಸ್ಥೈರ್ಯವು ಕಾಮನ ಕಿಚ್ಚಂತೆ !
ರಾಜ್ಯವ ತ್ಯಜಿಸಿದ ಬುದ್ಧನ ತ್ಯಾಗದ
ಧೈರ್ಯವು ಕಾಮನ ಕೆಚ್ಚಂತೆ !
ಇದು ದಿಟವಾದರೆ ಹೆಸರಿಂದೇನು ?
ರಾಮನ “ ಕಾಮ ” ಎಂದರೆ ಏನು ?

ದುಃಖ ಧ್ವನಿ

ಒಂದ ದುಃಖದ ನೆನಪು ಹಿಂದೆ,
ಬರುವ ದುಃಖದ ಭಯವು ಮುಂದೆ,
ನಡುವೆ ಇಂದಿಹ ದುಃಖ ಪೀಠದಿ
ನೆಗಹಿ ಗಗನಕೆ ಮುಖವನು
ಹಾರುತಿರುವೆನು ಕಾಳಕೂಟದಿ
ಕಾಣಲವ್ಯುತದ ಸುಖವನು.

ಶಲೆಯ ಮೇಗಡೆ ಮುಳ್ಳುಮುಡಿಯಿದೆ,
ನೊಂದ ಕೊರಳಲಿ ನರಳು ನುಡಿಯಿದೆ,
ಹಿಡಿದ ವೀಣೆಯ ತಂತಿ ಮಿಡಿದರೆ
ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದೆ ಬರಿ ರೋದನ!
ದುಃಖ ದುಃಖದ ನಡುವೆ ಮಡಿದರೆ,
ಶವನೆ ಸುಖದ ನವೋದನ!

ನೀಲಿ ಬಾನಿಗೆ ಮುಗಿದು ಕೈಯನು,
ಧರೆಯ ಧೂಲಿಯೊಳುರುಳಿ ವೈಯನು,
ಪರಮ ಕರುಣಾಶಾಲಿ ದರ್ಶನ
ಕೊಟ್ಟು ಕಾಯುವನೆಂದಿರೆ,
ವೃತ್ಯುಶೀತಲ ಹಸ್ತ ಸ್ಪರ್ಶನ
ವರದಿನಳವುದು ತೊಂದರೆ!

ಆರ್ತವಾಣಿ

ಸೋತುಬಂದೆನೋ, ಗುರುವೆ, ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ!
ಸೋತ ಜೀವನನಾತುಕೋ ಒಂದು ಗಳಿಗೆ!

ಅರಿಯ ಹಿರಿಸರಳು ಮರುಮೋನೆಗೊಂಡ ಗಾಯದಲಿ
ಸುರಿಯುತಿದೆ ತೊರೆಯಂತೆ ಬಿಸಿನೆತ್ತರು ;
ಗಿರುಗಿರನೆ ಗಾಳಿಯಲಿ ತಿರುಗುತಿಹ ಸರಳಗರಿ
ಕೊರೆಯುತಿಹುದೆದೆಯಲ್ಲಿ ಉರಿಹೊತ್ತಿಸಿ !

ಎತ್ತ ನೋಡಿದರೆನಗೆ ಆಶ್ರಯವೆ ತೋರದಿದೆ ;
ಇತ್ತು ಕೃಪೆಯಾಶ್ರಮದಿ ತಾವನೆನಗೆ
ಹೆತ್ತ ಕಂದನ ಬಗೆಯ ಹೊತ್ತ ದುಗುಡವ ಹರಿಸಿ
ಮತ್ತೆ ನನ್ನನು ಕಳುಹೊ ರಣರಂಗಕೆ !

ಗಾರವ ರಣಾಂಗಣದಿನಳುಕಿ ಬಂದವನಲ್ಲ,
ಪೌರುಷ ವಿಹೀನತೆಯ ಪಾಪಿಯಲ್ಲ ;
ಘೋರ ಸಂಗ್ರಾಮದಿಂ ಬಿಡುತೆ ಬೇಡುವನಲ್ಲ,
ವೈರಿಯನು ಗೆಲ್ಲದೈತರುವನಲ್ಲ !

ಶರಣು ಹೋಗುವುದೆ ಲೇಸು

ಶರಣು ಹೋಗುವುದೆ ಲೇಸು ;
ಕಾದಿ ಗೆಲಲರಿಯೆ !
ಪಡೆದು ನಲಿವುದೆ ಲೇಸು ;
ತೊರೆದುರಿಯಲರಿಯೆ !

ಗೆಲವು ಬಹುದೂರವಿರೆ,
ಹೊಂಚುತಿರೆ ಸೋಲು,
ಗೆಲುವ ಬೇನೆಯದೇಕೆ?
ಸೋತ ಸೊಗ ಮೇಲು !

ಬೇಕಿಹುದು ನನಗೆ, ಜಯ-
ದಭಿವಾನವಲ್ಲ ;
ಗೆಲವೊ ? ಸೋಲೋ ? ನನಗೆ
ಸುಖವೊಂದೆ ಗೆಲ್ಲ !

ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಾತೆ

ಪೃಥಿವಿಯಾ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಭಾತದಲಿ, ಇತಿಹಾಸ
ದೃಷ್ಟಿಗಸ್ಪಷ್ಟ ಅಜ್ಞಾತ ಪ್ರಾಚೀನದಲಿ,
ಚಿರಧವಲ ಹಿಮಶೈಲ ಸೃಧುಲೋರು ಪ್ರೇಂಬದಲಿ
ನವಜಾತ ಶಿಶುವಾಗಿ ನಲಿದ ಮಂಗಲಮಯಿ
ಆರೈವಾತೆಯ ಮೊದಲ ತೊದಲ ನಾಗರಿಕತೆಯ
ಸಾಮಗಾನದ ವಾಣಿಯಿಂದೆ ಮೂಡಿದ ಮೂರ್ತಿ
ನೀನೆಲಾ, ಸಂಸ್ಕೃತದ ವಾಗ್ದೇವಿ! ಮಾನವನು
ವನ ಭವನದಲಿ ಮೊದಲು ಬಾನೆಡೆಗೆ ಮೊಗವೆತ್ತಿ
ಕೈಮುಗಿದು ದೇವನಾಶೀರ್ವಾದವನೆ ಬಯಸಿ
ವೇದದಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ ದನಿ ನಿನ್ನದಿಲೆ ತಾಯೆ!
ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲಿ ಋಷಿಗಳು ನಿನ್ನ ನಾಶ್ರಯಿಸಿ
ತಮ್ಮ ಮಹದಾಲೋಚನಾ ಮಂಜರಿಯ ನೆಯ್ದು
ಏಕಮೇವಾದ್ವಿತೀಯಂ ಬ್ರಹ್ಮವನು ಸಾರಿ,
'ತತ್ತ್ವಮಸಿ,' 'ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ಮಿ,' 'ಸೋಹಮೆ'ಂಬುವ ಮಂತ್ರ
ತೂರೈದಲಿ ಶಿಶುನರಗೆ ಅಭಯಮತವನು ಹೇಳಿ
ಜ್ಯೋತಿರ್ದರ್ಶನವಿತ್ತರಲೆ, ಹೇ ಗಾಯತ್ರಿ!
ಮೈತ್ರೇಯಿ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಾದಿಗಳು ತವಸ್ತನ್ಯ
ಪೀಯೂಷ ಪಾನದಿಂ ವೃತ್ಯುವನೆ ಉತ್ತರಿಸಿ
ಅವೃತರಾಗಿಹರಲೆ? ವ್ಯಾಸ ವಾಲ್ಮೀಕಿಗಳು
ಮೃದು ಮಧುರ ಧೀರ ಗಂಭೀರ ತವ ವಾಣಿಯಿಂ
ಕಾವ್ಯಕಾಹಿನಿಯ ರಸವಾಹಿನಿಯ ಸ್ತೋತದಲಿ
ಜನಗಣದ ಹೃದಯ ದುಃಖದ ತಾಪ ಪಾಪಗಳ
ತನಿಸುತಾನಂದವರ್ಷವ ಕರೆದು ಲೋಕದಲಿ
ಸ್ವರ್ಣಸ್ಪಷ್ಟದ ನಂದನೋದ್ಯಾನವನು ಸೃಜಿಸಿ
ಕವಿಕುಲ ಶಿರೋಮಣಿಗಳಾಗಿ ರಂಜಿಸರಲೆ?

ಕಾಳಿದಾಸಾದಿಗಳು, ಭಾಸ ಭವಭೂತಿಗಳು,
ಜ್ಞಾನಿ, ವೈಯಾಕರಣ, ರಸಮುಷಿ, ವಿಭೂತಿಗಳು
ನಿನ್ನ ನಿರ್ಜರ ನಿರ್ಝರಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಿಸುವ
ಕವಿ ಶಿಶುಗಳಾಗಿಹರು !

ಆಡ್ಯರಾಗಿಹ ನಾವು

ನಿನ್ನ ಮೊಲೆವಾಲ ಸವಿಯಿಲ್ಲದೆಯೆ ಬದುಕುವೆವೆ ?
ನೀನಿಲ್ಲದೆಯೆದು ಭರತಖಂಡದ ಬದುಕು,
ಸಂಪತ್ತು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ? ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಗಂಗೆ
ನಿನ್ನೆದೆಯ ಅಕ್ಷಯ ಹಿಮಾಲಯವು ಸರ್ವದಾ
ದಾನಮಾಡುವ ಪುಣ್ಯಜಲ ತೀರ್ಥದಿಂದಲೆ
ಬತ್ತದೆಯೆ ತುಂಬಿ ನೂತನವಾಗಿ ಚಿರವಾಗಿ
ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ ?

ಹೇ ದಿವ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತ ಹಿಮಾಚಲವೆ,
ಗಗನಚುಂಬಿತವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನೀ ನಿಂತಿರುವೆ ;
ಸ್ಥಿರತೆಯದು ಸಾವಲ್ಲ, ಜೀವಿತ ಚರಮ ಲಕ್ಷ್ಯ !
ಬೆಳೆಯುತ್ತಿಹ ನಿನ್ನೀ ಹಸುಳೆಗಳಿಗೆ ತಾವ ಕೊಡು ;
ಹರಕೆಗೈ ; ಸ್ತನ್ಯಪಾನವ ನೀಡು, ಹೇ ಜನನಿ !
ಹಸಿದ ಹಸುಳೆಯ ಕೈಯ ಅಶನವನು ಕಸಿಯುವುದು
ಹಿರಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪಡೆದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹೀಯಸಿಗೆ
ಗೌರವದ ಕುರುಹಲ್ಲ ! ತಾಯಿ ಮಗುವಿಗೆ ಕರುಬಿ
ವೈಯಾರಿಯಾಗುವುದು, ಅಯ್ಯೋ, ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲ !
ಮಗು ಬೆಳೆಯಲೆಳಸುವುದು ಜನನಿಯ ಮರಣಕಲ್ಲ !
ಜನನಿಗದು ಅಭಿವಾಸ, ತೇಜಸ್ಸು, ಶ್ರೇಯಸ್ಸು !
ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಆಡ್ಯ, ನಿನಗೇಕೆ ತರಳೆಯರ
ಈ ನವ ನವೀನ ಪರಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅನುಕರಣ
ಲೋಲುಪತೆ? ಅದು ನಮಗಿರಲಿ ಬಿಡು, ಜಗದ್ವಂದ್ಯೆ !

ಜಯಾಪಜಯಗಳು

ಇಂದು ಜಯಿಸುವೆ ನಾಳೆ ಜಯಿಸುವೆ
ಎಂದು ಭರವಸೆಯಿಟ್ಟು, ನಿನ್ನೊಳು,
ಕದನವಾಡಿದೆನು !

ಇಂದು ನಾಳೆಗಳೆಲ್ಲ ಸಂದುವು
ಬಂದಿತಂತಿಮಕಾಲವಾದರು
ಕದನ ಮುಗಿಯದಿದೆ !

ಅರಿಗಳನು ಪನುವೀರರೆಂಬುದ-
ನರಿಯದೆ ಸಹಾಯವನುಪೇಕ್ಷಿಸಿ
ಬರಿದೆ ಹೋರಿದೆನು.
ಕೆಲರ ಜಯಿಸಿದೆ; ಕೆಲರ ಪಳಗಿಸು-
ತುಳಿದವರ ಬಲವಮಿತವಾಗಲು
ಧರೆಯ ಚುಂಬಿಸಿದೆ !

ಬೀಳುತ್ತೇಳುತ್ತ ಧೈರ್ಯಗುಂದದೆ
ಬೀಳಹೊಯ್ದೆನು ಶತ್ರು ಸುಭಟರ-
ನಾದರುಳಿದಿಹರು ;
ಹೀನವಾಗುತ್ತಲಿಹುದು ಬಲುಮೆಯು
ದೀನನಾಗಿಹೆ ನಾನು, ಜನನಿಯೆ,
ಕಾದು ಬಳಲಿಹೆನು.

ಒಮ್ಮೆ ನಿನ್ನ ಯ ಕೃಪೆಯ ತೋರಾ ;
ಒಮ್ಮೆ ನಿನ್ನ ಯ ಬಲವ ನೀಡಾ ;
ಸದೆವೆ ಶತ್ರುಗಳ !
ಬಲುಮೆಯಳಿಯಲು ನಿನ್ನ ಬೇಡುವೆ ;
ಒಲುಮೆಯೇ ಹಿರಿಬಲುಮೆ, ತಾಯೇ,
ಕದನರಂಗದಲಿ !

ನವೀನ

ನಾಡಿನ ಪುಣ್ಯದ ಪೂರ್ವದಿಗಂತದಿ
ನವ ಅರುಣೋದಯ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದೆ!
ಚಿರ ನೂತನ ಚೇತನದುತ್ಸಾಹದಿ
ನವೀನ ಜೀವನ ಚಿಮ್ಮುತ್ತಿದೆ!
ಅಭಿನವ ಮಧುಕೋಕಿಲ ಕಲಕಂಠದಿ
ಸ್ವರ ಸುರಚಾಪಗಳುಣ್ಣುತ್ತಿವೆ!
ಶ್ಯಾಮಲ ಕಾನನ ಸುಮಸಮ್ಮೇಲದಿ
ಇಂಚರ ಸಾಸಿರ ಪೊಣ್ಣುತ್ತಿವೆ!
ಕಿವಿ ಕಣ್ಣಾಗುತ್ತಿದೆ!
ಕಣ್ ಕಿವಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ!

ಭೂಮವೈಮದ ನೀಲಾಂಗಣದಲಿ
ಕೆಂದೆರೆಮುಗಿಲಿನ ರಂಗೋಲಿ
ರಂಜಿಸುತ್ತಿದೆ ಹೊಳೆ ತೆರೆಯಚ್ಚಿತ್ತಿದ
ಕೆಂಪನೆ ನುಣ್ಣುಳಲನು ಹೋಲಿ!
ಹಿಮಮಣಿ ಸಿಂಚಿತ ತೃಣವಿಸ್ತಾರದಿ
ನೇಸರು ಕಿಡಿಬೆ ನೆಯ್ಯುತ್ತಿದೆ ;
ವಿಹಂಗ ದಂಪತಿ ತರುಶಾಖಾಗ್ರದಿ
ಪ್ರೇಮಾಲಾಪನೆ ಗೈಯುತ್ತಿದೆ.
ನವೀನ ಹೃದಯಗಳೇಳಿ,
ನವೀನ ಗಾನವ ಕೇಳಿ!

ನಾಡಿನ ಪುಣ್ಯದ ಪೂರ್ವದಿಗಂತದಿ
ನವ ಅರುಣೋದಯ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದೆ!
ಚಿರ ನೂತನ ಚೇತನದುತ್ಸಾಹದಿ
ನವೀನ ಜೀವನ ಚಿಮ್ಮುತ್ತಿದೆ!

ನೊದಲ ಚರಣಗಳು

ಅದೊ ಮತ್ತೆ ! ಆ ಮರದ ಛಾಯೆ !	೧೪
ಅಹಹಾ !	೩೧
ಆನಂದನೊಡಗೂಡಿ ಸಂಜೆಯಲಿ ಸಂಚರಿಸೆ	೫೩
ಆಹ ! ನಾಕವೆ ನಮ್ಮ ಲೋಕಕೆ	೧೩
ಇಂದು ಜಯಿಸುವೆ ನಾಳೆ ಜಯಿಸುವೆ	೮೧
ಉರಿದು ಉರಿದು ಉರಿದು ಸಂಜೆ	೪೨
ಎಸಿತು ದಿನ ನಿನ್ನ ನಾನೆದುರು ನೋಡಲಿ ?	೩೦
ಓ ರತಿಪತಿಯೇ	೭೪
ಕತ್ತಲೆ ಕೋಣೆಯೊಳೇನನು ಮಾಡುವೆ	೨೨
ಕಬ್ಬಿಗರಿಯವೆ ಕೀರ್ತಿಯ ಪಡೆಯದ,	೪೪
ಕುಲ, ಕುಲ, ಕುಲನೆಂದೊರಲುನೆ ಏತಕೆ?	೨೮
ಕುಲದ ಹೆಮ್ಮೆ, ನೆಲದ ಹೆಮ್ಮೆ,	೧೬
“ ಕುಹೂ ! ಕುಹೂ ! ” - ಕೋಕಿಲವಾಣಿ !	೬೪
ಕೋಗಿಲೆಯಂತೆಯೆ ಬಣ್ಣವು ನಿನಗಿವೆ,	೪೬
ಜೀವನ ವನದಲಿ ಕವನ ಮಯೂರಂ,	೧
ಜ್ಯೋತಿಸ್ಸೆ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಿ ಹರಿಯೆ	೬೨
ತಿಳಿಬಾನೆಡೆಯಲಿ ಚೆಲುವಿನ ತಿಂಗಳು	೬೬
ತೆರೆಬಿದ್ದು ನೊರೆಯೆದ್ದು ಭೋಗಗವನ ಕಡತೊಂದು	೬೯
ದೇವರ ಮಕ್ಕಳೆ ಎಲ್ಲರು ಏಳಿ,	೧೧
ದೋಣೆ ಸಾಗಲಿ, ಮುಂವೆ ಹೋಗಲಿ, ದೂರ ತೀರವ ಸೇರಲಿ !	೪೯
ನಾಡಿನ ಪುಣ್ಯದ ವೂರ್ವದಿಗಂತದಿ	೮೨

ಮೊದಲ ಚರಣಗಳು

ನೀಲಿಬಣ್ಣದ ಹೊಗೆಯ ತಿಳಿಯ ತೆಳುಮುಸುಕಿನಲಿ . . .	೩೨
ಸೃಢಿವಿಯಾ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಭಾತದಲಿ, ಇತಿಹಾಸ . . .	೭೯
ಬಣ್ಣದ ರೆಕ್ಕೆಯ, ಬಣ್ಣದ ಕೊಕ್ಕಿನ, . . .	೧೯
ಬರೆಯುತಿರೆ ಮೂಡುವುದು . . .	೬೮
ಬಂದ ದುಃಖದ ನೆನಪು ಹಿಂದೆ, . . .	೭೬
ಬೇಸಗೆಯು ಬಂದೆನ್ನ ಪರ್ಣಶಾಲೆಯ ಮುಂದೆ . . .	೫೨
ಭಗವಂತನಿಲ್ಲಿರದೆ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ವೈಕುಂಠ . . .	೨೧
ಮೂಡಲಲಿ ಬನದುಡೆಯ ಪೆರ್ಚೆಟ್ಟಿದಂಚಿನಲಿ . . .	೪೧
ಮೂಡುದೆಸೆಯ ಬೆಟ್ಟದುದಿಯನೇರಿ ನೇಸರೆಸೆವ ಮುನ್ನ, . . .	೪೩
ಮೂಡುದೆಸೆಯೊಳಾಡಿಯಾಡಿ ಮೂಡಿ ಬರುವಳು, . . .	೧೦
ಮೇರೆಯರಿಯದಿಹ ನೀಲಿಯಾಗಸವ . . .	೭
ಮೌನವಿರೆ ಬಾನಿನಲಿ, ನಿಡ್ಡೆಯಿರೆ ಬನಗಳಲಿ . . .	೫೧
ಶಬ್ದಮುಣಿದರ್ಪಣವನೋದಿ ನಾ ಮಲಗಿದೆನು, . . .	೭೦
ಶರಣು ಹೋಗುವುದೆ ಲೇಸು ; . . .	೭೮
ಶೂನ್ಯತೆಯೇನಿದು ಹೃದಯದಲಿ . . .	೬೫
ಸಬಕ್ತಗೀನ್ ! ಸಬಕ್ತಗೀನ್ ! . . .	೨೪
ಸವಿನುಡಿಯ ಸಿರಿಗುಡಿಯ . . .	೩
ಸಾಯಂಕಾಲವು ಮೌನವನಾಂತಿದೆ . . .	೨೯
ಸುಂದರ ಮಂಗಳವೀ ಬೈಗು . . .	೧೮
ಸ್ವರ್ಗವೆ, ಭೂಮಿಯೊಳಿರದಿರೆ ನೀನು . . .	೫೦
ಸೋತು ಬಂದೆನೊ, ಗುರುವೆ, ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ! . . .	೭೭

ನವಿಲು : ಕಲಾಸುಂದರಿ

ಈ ಹಿಂದೆ ಎರಡು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ 'ನವಿಲು' ಕವನಸಂಗ್ರಹ ಈಗ 'ನವಿಲು' ಮತ್ತು 'ಕಲಾಸುಂದರಿ' ಎಂಬ ಎರಡು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪುಸ್ತಕಗಳಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಈ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ತ್ವಿಡ್ಡ ಮಕ್ಕಳ ಪದ್ಯಗಳೂ, ಪ್ರೇಮಗೀತೆಗಳೂ, ಸಾನ್‌ಬ್‌ಗಳೂ, ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಅವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ. ಉಳಿದ ಕವನಗಳನ್ನೂ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಕೈಯಾಡಿಸಿ ಕವಿತೆಗಳ ಜೋಡಣೆಯ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಇದರಿಂದ ವೈವಿಧ್ಯಕ್ಕೆ ಕುಂದುಂಟಾಗದಂತೆ, ಸಾಧ್ಯವಾದಮಟ್ಟಿಗೂ ಸಮಾನರಸ ಭಾವಗಳುಳ್ಳ ಕವನಗಳು ಒಂದೆಡೆ ಬರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ಎರಡು ಸಂಪುಟಗಳೂ ಸುಂದರವಾದ ಚಿತ್ರದ ಹೊದಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳಿಂದ ಈ ಕವಿತಾ ಸಂಗ್ರಹಗಳು ಓದುಗರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವೆಯೆಂದು ಕವಿಯೂ ಪ್ರಕಾಶಕರೂ ನಂಬಿದ್ದಾರೆ.

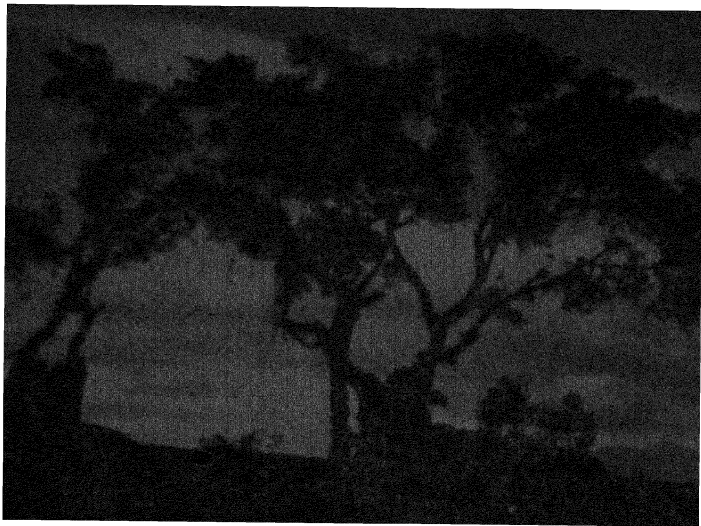
ನವಿಲು: ರೂ. ೧-೪-೦

ಕಲಾಸುಂದರಿ: ರೂ. ೧-೪-೦

ಕಾವ್ಯಾಲಯ

ಪ್ರಕಾಶಕರು

* ಮೈಸೂರು

ನವಿಲು : ಕಲಾಸುಂದರಿ

ಈ ಹಿಂದೆ ಎರಡು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ 'ನವಿಲು' ಕವನ ಈಗ 'ನವಿಲು' ಮತ್ತು 'ಕಲಾಸುಂದರಿ' ಎಂಬ ಎರಡು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪುಸ್ತಕಗಳಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಈ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳ ಪದ್ಯಗಳೂ, ಪ್ರೇಮಗೀತೆಗಳೂ, ಸಾನೆಟ್‌ಗಳೂ, ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಅವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ. ಉಳಿದ ಕವನಗಳನ್ನೂ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಸುಯೋಜಿಸಿ ಕವಿತೆಗಳ ಜೋಡಣೆಯ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಇದರಿಂದ ವೈವಿಧ್ಯಕ್ಕೆ ಕುಂದುಂಟಾಗದಂತೆ, ಸಾಧ್ಯವಾದಮಟ್ಟಿಗೂ ಮಾನರಸ ಭಾವಗಳುಳ್ಳ ಕವನಗಳು ಒಂದೆಡೆ ಬರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಪುಟಗಳೂ ಸುಂದರವಾದ ಚಿತ್ರದ ಹೊದಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಮಾವಾಡುಗಳಿಂದ ಈ ಕವಿತಾ ಸಂಗ್ರಹಗಳು ಓದುಗರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸುಖವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವ ಕಾರಣ ಪ್ರಕಾಶಕರೂ ನಂಬಿದ್ದಾರೆ.

ನವಿಲು : ರೂ. ೧-೪-೦

ಕಲಾಸುಂದರಿ : ರೂ. ೧-೪-೦

* ನೈಸೂರಿನಿಂದ